

= Velja po pošti: =

Za celo leto naprej . K 25.—
za pol leta " " 13.—
za četr leta " " 650
za en mesec " " 220
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četr leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejemam meseca K 170

SLOVENEC**Političen list za slovenski narod.**

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 8/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Upravnštvo je v Kopitarjevi ulici štev. 8.
Avstr. poštno bran. račun št. 24.797. Ograke poštno
bran. račun št. 26.511. — Upravnškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.
S prilogo »Naša Gospodinja«.

Umrli mikado.

Dne 29. t. m. opolnoči je umrl japonski cesar Mutsuhito. Z njim je preminul vladar, kakor jih je naš vek poznal le malo. Ne toliko zaraditega, ker se je pod njim Japonska politično tako dvignila, ampak bolj zaradi izredne pozicije, ki jo je užival med svojim narodom in ki ga visoko postavlja nad vse druge kneze sveta.

Casopisje se ob smrti mikada zelo trudi pogoditi značaj rajnika in japonskega ljudstva sploh, da razloži posebno vlogo, ki jo je cesar igrал med svojim narodom, njegov pomen in dostenjanstvo. Pri tem pa naleti evropski žurnalist na protislovje, ki je le težko reši. Mikado je nekako božanstvo, uživa neomejeno avtoritet in vendar je Japonska konstitucionalna država, kateri je ustavo podelil ravno umrli cesar. Nekateri menijo, da to ni nič čudnega, ker je bila tudi v preteklih stoletjih oblast mikada zelo omejena. Znano je namreč, da so svojčas vladali Japonsko takozvani shoguni, plemiška rodovina, ki je uživala slično dostenjanstvo kakor svojčas majordomi v državi frankov. Shogun je baje izvrševal posvetno, mikado pa duhovsko avtoritet.

To naziranje pa je gotovo pogrešeno. Shoguni so si posvetno oblast le usurpirali in shogunat je bil le zaključek dolgoletnih bojev med posamezimi plemiči ter med plemiči in mikadom. Japonsko ljudsko mišljenje ali recimo religija, ne pozna razlike med posvetno in duhovsko oblastjo. Vzor vladstva je absolutizem religioznega značaja, poosebljen v mikadu. Mikado je večalimen božansko bitje, vsebuje v sebi vse popolnosti in kreposti, po njem se ima cela država ravnati. Japonec je kakor njegov sosed Kitajec popoln antiindividualist, osebnost mu le malo velja, vse človeško življenje in delovanje se ima vršiti po ravnotakso strogih železnih zakonih kakor vladajo v vesoljstvu, skratka, japonska morala je, kakor je dejal nek evropski mislec, prava mravljinčja moralja. Mikado pa je nje vzor. Japonska kultura je kultura popolne odrevenelosti, kar se kaže zlasti v tisti strogi nam neumljivi ceremonialnosti, s ka-

tero je vse njihovo življenje obdano in ki se ne sme niti za en las izpremeniti. Kljub temu pa se je Japonec lahko akomodiral tako shogunatu kakor se je danes vživel v moderni evropski konstitucionalizem. Toda to prilikovanje je malodane čisto mehanično posnemanje, ki bitnosti Japonca ni izpremenilo. Pravijo, da si japonski dijaki na evropskih univerzah evropsko znanost, evropski način mišljenja, ki jim je v resnici čisto tuj, le na ta način prisvoje, da znajo do podrobnosti imitirati. Nekateri smatrajo te lastnosti za znake umrle, otrple, osteklele, skratka prestare kulture in to bo precej resnica. Na vsak način je ta mravljinčja zavest skupnosti s pomočjo nekaterih evropskih tehničnih pridobitev japonskemu narodu pripomogla do velikih političnih uspehov, kaj pa je v resnici s tisto njihovo »evropsko« kulturo, to je drugo vprašanje.

Umrli cesar Mutsuhito je kljub temu, da se je pomodernjenje Japonske ravno v njegovem času izvršilo, poosebljal vse prastare tradicije mikadstva in sicer v popolni meri. Najboljše ga je po našem mnenju popisal dr. Ludovik Riess, ki je dolgo deloval na univerzi v Tokiu. Mikado Mutsuhito velikemu gibanju po konstituciji ni načeloval, sploh ni v tem preosnovalnem procesu igral vodilne vloge, pač pa je bil oni, ki je vse te nujne pojave modro umerjal. Nekoliko melanholičnega temperamenta je kazal neomajljivo mirnost, slovesno dostenjanstvenost in se ni nikoli dal voditi od svojih osebnih čustev in razpoloženja, pravi ideal mikada. V religioznem oziru je bil kakor mikadi odnekaj konfucijevci, ker pa japonsko ljudstvo nima pravzaprav nobene konfesije, je religiozni milje, v katerem je živel in deloval, pravzaprav zmes konfušta, shintovstva in budovstva. Umrli mikado je polagal seveda veliko važnost na reprezentacijo in ceremonije, ki so s tem zvezane. Spoštanje ljudstva do mikada se je kazalo — in se vedno kaže — v tem, da se je ali pred njegovim vozom na tla vrglo ali ga molče opazovalo; vzklikanje in podobno je čisto izključeno, sploh popolnoma nemogoče. Ime mikada se niti ne imenuje in tudi ne kuje na znamke in denar, le doba, v kateri živi, dobi njegovo ime in le mikado sme nositi znamenje šestnajsterolistne hrizante. V zgodovinskih knjigah se namesto pravega imena piše neko drugo, obsto-

ječe iz dveh kitajskih znamenj, ki se za vsakega umrlega cesarja sproti dolgočajo. Umrli mikado je, zvest tradiciji, kako marljivo svoje vladarske dolžnosti opravljal in jim svojo osebno udobnost zapostavljal — kakor je predpisano v svetih knjigah. Možje, ki so za njegove vlade Japonsko tako visoko povzdignili, so v prvi vrsti Ito, Bismarck Vzhoda, in Okubo ter strategi Togo, Nogi in Oyama. Da so pa ti može toliko dosegli, to se ima Japonska zahvaliti izrednim lastnostim rajnika, ki so bile zlasti modrost in zmerost, vztrajnost, nesebičnost in velikodušnost.

O sedanjem vladarju Jošihito pravijo, da je očetu zelo podoben. Bil je svojčas zelo holehen, a se je v atletskih vajami svoje zdravje izvrstno pravil. V tujini ni bil, sploh je nekoliko boječ in tih. V političnih zadavah je bil njegov mentor veliki Ito. V intimnem občevanju je jako ljubeznič in za najmanjšo stvar hvaležen. Ozelenjen je s princem Sadako in ima tri otroke, prince. Star je 33 let.

Morda doseže Jošihito svojega četa. Toda za nas bo Jošihito prav tak uganaka kaker Mutsuhito. X.

Razprava radi atenjala na kralj. komisarja Cuvaja.

(Izvirno poročilo »Slovenca« iz Zagreba.)

Drugi dan razprave.

Zanimanje občinstva za razpravo se tudi včeraj ni zmanjšalo. Močan kordon orožništva obdaja poslopje sodnega stola. Občinstvu se seveda tudi da dan ne dovoljava vstopa v sodno dvorano, da, celo po Zrinjevcu, javnem izprehajališču, se ne sme nihče izprehajati ali sedeti. V dvorani je silno malo občinstva, zato pa temveč orožnikov in detektivov.

Dogodek na časnikarski tribuni.

Ko je nekoliko pred razpravo došel na časnikarsko tribuno poročevalcev »Narodnih Novin«, uradnik presbiroa Nocenoj, so ga ostali časnikarji ostro prijeli radi pristranskega in brezvestnega poročanja o toku razprave; obenem so časnikarji sklenili, da se časnikarski šmok na vsej črti bojkotira.

Prihod Jukića.

Včeraj se je imelo začeti z zaslijanjem obtožencev. Kot prvi pride v

poljedelstvo. Uspeh pa je bil tolik, da se je znižal tedenski dohodek na tridešet šilingov.

Nato je prišlo na vrsto izkorisčanje nekega patentu, kot je mrs. Bassett spoznala iz napol nerazumljivega pripovedovanja svojega soprogia in znesek za gospodinjstvo se je povisal na tedenskih deset funtov šterlingov. Predno pa se je mrs. Bassett nekoliko privadila velikanske hiše, v kateri sta se preselila, se je izkazalo, da patent sploh ni patent in znesek se je znižal na prav minimalno vtosico.

Hotela se je jeziti nad njim, toda soprogov optimizem jo je nekoliko utežil.

»Oh, Jim,« je pričela in na čelu se je pokazala guba skrbi, »ne bom tarna-la, toda . . .«

Dalje ni mogla. Mr. Bassett, s širokim svežim obrazom, je skočil s stola in ji bližajoč se ji, grozil v šali s pristom.

»Ne govorji, dete, ne govorji. Vem, kaj misliš in — imaš prav. Hotela si mi očitati, zakaj te nisem pripravil na izpremembe mojih dohodkov in s svojega stališča imaš popolnoma prav. Toda to nič ne de. Nikake tožbe. Nekega dne pride domov in bom vreden dvajsetisoč funtov šterlingov, mogoče še več. Imam namreč vse tako urejeno, Ellen, da sreča ne more izostati. Imela bova cel kup denarja. Ti in pa otroci ga boste pa rabili. Dobila boš voz, lo-

žo, hišo. Svoje življenje bom pa zavaroval na desettisoč funtov šterlingov. Da. Odločilo pa se bo to v nekaj tednih, nekaj dneh. Ravno sedaj pa sem primoran dati ti tako pičlo vsoto. Ne morem dati več. Ti poznaš moje pravilo, da le toliko, kolikor morem pogrešati, žrtvujem za gospodinjstvo. Izdaj vse, do zadnjega penjuy, porabi kolikor mogoče dobro. Potrpi dva dni. Jaz vsem, kaj govorim. Sedaj mi pa daj poljub in ne delaj si skrbi, sicer — sicer ti snamem glavo!«

Nato jo je objel in za hip je bilo pozabljeno vse gorje.

To pa je bilo pred leti in mr. Bassetta se je sreča že vedno ogibala. Stanovala sta še vedno kot prej na neki oddaljeni cesti, toda njegova dopustljivost in optimizem sta mu še ostala zvesta. Vedno je bila omenjena rešitev vprašanje najkrajšega časa, vprašanje nekaterih dni. Toda tekmo sedemnajstih let je minilo nebroj dni, ki so puсти na krasnem obrazu mrs. Bassett očividne sledove in ki se niso dali nikdar več izbrisati. Nekoliko so pripomogli tudi otroci, širje po številu. Podevali so lepoto svojih staršev in vsak je nosil v sebi očetov optimizem. Ta okoliščina pa je znila skrbipolno mater bolj kot so se otroci tega zavedali.

Ne, njen temperament je bil vse drugače ustvarjen kot pa oni njenega soproga, njegovega sina in njenih treh hčera. Imela je smisel za red, za stalnost,

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v.
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primerev popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna petitrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:
vsak dan, izvzemali nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Današnja številka obsega 8 strani.
S prilogo »Naša Gospodinja«.

LISTEK.**V slabem času.**

Bertram Atkero.

Tekom svojega sedemnajstletnega zakona je delal mr. James Bassett vsak dan v svoji pisarni. Kaj je bilo njegovo »opravilo«, ni vedel ničesar — niti sam se ni zavedal popolnoma jasno. Gotovo pa je, da ni vedela njegova žena o tem nič določnega. Njegovo opravilo se je vedno izpreminjalo. Nekoč je menila, da se peča s prodajanjem poljedelskega orodja, ki ga je imel v »komisiji«. »Komisija« je bil izraz, ki ga mrs. Bassett najbrže ni prav umela. Uspehe njegovega delovanja je ona toliko bolj občutila, ker je bila primorana omejiti gospodinjske izdatke od treh funtov šterlingov tedensko le na dva. To se je zgordilo že v prvih letih zakona. Od tedaj so bila poljedelska orodja že davno zamjenjana v časnikarsko agenturo, ki je le za kratek čas povišala njene tedenske dohodke na šest funtov šterlingov. Ravnino, ko se je navadila na boljše dohodke, se je izpremenila časnikarska agentura v nič in mr. Bassett je pričel delovati na nekem polju industrije, o kateri je imela ona le malo pojma. Pečal se je z razprodajanjem nitratov, superfosfatov in drugih, tuje se glasečih kemičnih vripomočkov za

dvorano Luka Jukić; spremljata ga dva sodna stražnika in dva orožnika z nasajenima bajonetoma. Posade ga na prvo klop in krog njega se postavijo stražniki in orožniki.

Prihod senata.

Ob četrt na 9. pride v dvorano senat. Vsi se dvignejo s sedežev, le Jukić mirno in zamišljeno obsedi na svojem mestu. Vidi se mu, da je silno razburjen. Telo se mu stresa, obraz mu obliva nočne kaplj.

Strašni prizori.

Dr. Thaller, eden izmed zagovornikov, vstane in naznani, da za nekaj minut nadomestuje dr. Prebega.

V tem se dvigne Jukić in kriči na orožnike: »Ali ste vi porotniki, zakaj me držite?«

Predsednik: »Jukić, umirite se.« — Jukić se obrne in hoče oditi iz dvorane. Tedaj ga orožniki in stražniki zgrabijo za vrat in roke ter ga neusmiljeno vlečejo kakor živino. Jukić pa, močan, kakor je, prime enega stražnika ter ga s tako silo vrže v pregrajo, da se ta zlomi. Državni odvetnik dr. Marković kriči na ves glas: »Pazite, kaj delete z njim. Bodite previdni. Vrzite preč banonete.« Predsednik pa je neprestano vplil: »Preiščite ga!« Tedaj je Jukić s silno močjo podrl klopi in odšel skozi vrata v zapore.

V dvorani je nastalo nepopisno razburjenje, ki se šele čez dalj časa poleže.

Predsednik slugi: »Telefonirajte dr. Prebegu.«

Dr. Prebeg pride nemudoma in predsednik ga obvesti o dogodku z Jukićem. Prosi ga, da se izjavi.

Dr. Prebeg: »Odločno zahtevam, da se obtoženec dovede v sodno dvorano, ker je nekaj nezaslišanega, da bi se razprava vršila v odsotnosti obtoženega. Slednjič vprašam predsednika, čemu izvedenci, ako ni obtoženca. Zato zahtevam, da se razprava odgodi in Jukića pošlje na opazovalnico za umolbine.«

Dr. Prebeg: »Vlagam ničnostno pričo.«

Predsednik nato naznani, da bodo psihiatri še nadalje prisostvovali raz-

zavovalnico in sklene, da se razprava v Jukićevi odsotnosti nadaljuje.

In na desettisoč funtov glaseča se zavarovalnina dosedaj še ni bila izdana, dasi je mr. Bassett misil še tako resno.

Tako mrs. Ella Bassett po sedemnajstih letih zakona vendar še ni mogla mirno zreti v bodočnost. Edino, kar je mogla posneti iz preteklosti, je bilo to, da je njen mož špekulant. To pa ne v navadnem smislu tega izraza, kajti njegov namen je bil sreča in blagostanje njegove rodbine, vse drugo pa je bilo nekaj nepričakovanega.

Za Ello Bassett pa je bilo to »nepričakovano« neki nepojmljiv strah vzbujajoči nestvor, ki je z roparskim, morilnim namenom prežal v zasedi. Bala se ga je in ga sovražila. Ponoči je molila, da bi jo Previdnost varovala pred njim. Od sedemnajstega leta zakona se je branila proti temu — skrivoma, s plaho zahestjo lastne krvide.

pravi in na podlagi spisov in zdravniških izpričeval izrekli svoje mnenje.

Nato vstane dr. Prebeg z uradnim listom v roki ter v ostrih besedah ožigosa njegovo infamno pisanje; poziva predsednika, da zabrani tako infamno in tendenciozno pisanje. (Poročevalc uradnega lista, na katerega so uprte oči vseh navzočih, se ves potlačen pobere iz dvorane.) Zagovornik dr. Prebeg najodločneje protestira proti temu, da se s takim nečuvenim pisanjem slepi javnost. En list, in to uradni, sme tako pisati, medtem ko se druge kar povprek zaplenjuje. To je naravnost nezaslišano. Javnost je od razprave izključena, sedaj se pa še v listih konfiskuje resnica. Končno prosi predsednika, da take nespodobnosti prepreči. — (Časnikarji enoglasno zavpijejo: »Ne smemo pisati; nocoj smo bili po trikrat zaplenjeni!«)

Državni pravnik se zavzema za uradni list.

Dr. Popović: »Kaj se to vas tiče, ali ste vi urednik?«

Drž. pravnik: »Nisem!«

Dr. Popović: »No, torej!«

Predsednik izjavlja, da se to njega nič ne tiče, kako kdo poroča.

Eden časnikarjev: »Krasno! Tendencioznega poročevalca lahko izključite. A nočete, ker je uradni šmok.«

Nato izjava predsednik, da se mu ždi Jukićovo obnašanje jako zagonetno. V preiskavi je bil tako na policiji kakor tudi pred sodnim stolom vedno miren, sedaj na razpravi se pa naenkrat tako obnaša. Da, pred razpravo se je dal celo obrati in ostriči ter se mu je v vsakem oziru šlo na roko, ker je bil miren in dosten.

Zagovornik dr. Thaller interpelira predsednika radi postopanja policije, ki niti zagovornikov ne pušča v sodnijo.

Predsednik se na to silno razburi in pravi, da ni lepo, da se javno stavijo nanj taka vprašanja, ko bi se mu moglo to zasebno povedati. Bo pa vse primerno ukrenil. Obenem naznani, da se radi Jukićeve odstotnosti preide na citanje zapisnikov o njegovem zasljanju.

Dr. Prebeg: »Vlagam ničnostenno pritožbo.«

Predsednik čita nato vse zapisnike o Jukićevem zasljanju; njih vsebinata je večinoma uporabljenata v obtožnici.

Po prečitanih izvedbah na policiji pokaže predsednik zabočke, v katerih so bile shranjene bombe, kakor tudi posamezne dele bomb.

Preide se na čitanje zapisnika o izvedbah Luke Jukića pred preiskovalnim sodnikom.

Vsi zapisniki se končujejo z Jukićevim izjavom: »Ker se ni hotel upreti ves hrvaški narod, naj se postavi zanj posameznik. Moj namen je bil, da Cuvaja ubijem, to pa zato, ker se ni hotel odzvati pozivu naroda, da odstopi, marveč je hrvaški narod tlačil!«

Na koncu predsednik konstatiра, da je Jukić vse zapisnike dragovoljno podpisaval in da se nikjer ne nahaja nobena opazka, da bi bil odrekel podpis.

Dr. Prebeg: »Prosim, ali smem nekaj pripomniti na to predsednikovo opazko?«

Predsednik: »Sedaj ne«

Pripomniti pa je, da je v teku tega dolgega časa ostala trdna kot do konca prvi dvajset tednov. On pa ni nikdar jenjal govoriti o svojih namenih glede povišanja gospodinjskih dohodkov in imel je popolno, brez pogojno zaupanje do nje.

»Porabi ves denar, ki ti ga dam,« je bil njegov redni izrek. »Kajti od meni dobis samo toliko, kolikor morem pogrešati. Ce ti dam malo, torej sam nekaj malega pričakujem. Zavest, da ti moram dati vsak teden denarja, mi daje moč in mi pomaga tudi pridobi biti ga.«

Zetri leta pa mu je bila nepokorna in je od zneska za gospodinjstvo dajala redno malo vstopico na stran.

S tem je pričela tedaj, ko je v svojo grozo izvedela, kako zelo je bil njen sin Roy enak svojemu očetu. Roy je dokončal svoje sedemnajsto leto in je že imel namen, stopiti na svojo roko v javno življenje. Njegov temperament je bil popolna kopija očetovega. Vendar pa je mrs. Bassett v njem pogrešala trdo, jekleno moč, ki jo je imel njegov oče, dasi se je pokazala le redko.

Njeni prihranki so med tem nastali do vsote, katere se je skoro sama ustrašila. Znašala je skoro petsto funtov. In kolikorkrat je mrs. Bassett čitala to število v svoji hranilni knjižici, se ji je zdelo strašno veliko. Skoro preveliko. Mogoče je njenemu soprogu, ker mu je teh petsto funtov manjkalo, izginilo kako premoženje. Seveda je on

Dr. Prebeg: »Menda ne pri končnem predlogu.«

Predsednik: »Bomo še videli. Obenem naznjam, da se še enkrat pozikuši, ali se Jukić da dovesti v dvorano in odgovarjati na stavljena vprašanja. V ta namen odrejujem petminutni odmor.«

Jukić pride — grozni prizori.

Po preteklu odmora naznani predsednik, da je Jukić izjavil, da bo prisostvoval razpravi ter odredi, da se to stavi v zapisnik. Tokaj nato privedejo Jukića z močno orožniško stražo. Kakor hitro stopi skozi vrata, zakliče: »Lopovi, Cuvajevi služe, kaj mislite, da se bojim krvnika?« Nato pogradi stol ter ga vrže med klopi.

Predsednik: »Umirite se.«

Jukić: »Cuvaja pripeljite semkaj.«

Predsednik: »Mir!«

Jukić: »Cuvaja pod obtožbo.«

Nato se Jukić obrne in strašno razburjen gre proti vratom. Tu se še enkrat obrne in zakliče: »Krvniki, najejte se človeškega mesa!«

Strahote zagrebške ječe.

Predsedniki: »Zapisniki so prečitani, zato pozivljem gospoda zagovornika, da se izjavlji.«

Dr. Prebeg: »Slavni sodni dvor! Proti temu vlagam ničnostenno pritožbo, ker je nekaj nezaslišanega, da se vodi razprava v obtoženčevi odsotnosti, ne da bi se on izjavil. Predsednik je konstatiral, da je dragovoljno podpisal. To ne drži. Nasprotno mi je znano, da so Jukića zvezali v verige na rokah in nogah ter ga sili, da podpiše ono, kar je preiskovalni sodnik narekal v zapisnik. Jukića tudi sedaj v ječi nečuveno mučijo. Znano je, da je Jukić vsled silnih bolečin in mučenja z glavo butal v zid. Zato je tudi njegova celica dva metra visoko obložena z vato, o čemer so se včeraj psihiatrični izvedenci na lastne oči prepričali. Pred celico, ki ima namesto vrat letve, noč in dan stražila dva orožnika, ki ga neprestano vzemirjata. To so take odredbe, kakoršne se še niso podvzete v tem sodišču. Razbojnik Marenč je na smrt obsojen, pa se z njim ne postopa tako. Ali niso to strahote? Zato še enkrat opominjam, da se Jukić pošlje na opazovanje in razprava odgodi.«

Dr. Popović: »Niti nas zagovornik niso pustili k obtožencem, marveč so jih prisili, da priznajo pravomočnost obtožnice.«

Dr. Prebeg: »Da, to so strahote. Na mlade ljudi se je vplivalo in se jih sili, da priznajo veljavnost obtožnice, češ, da bodo potem manje časa sedeli v zaporu. Da, preiskovalni sodnik jih je celo sili, da vsgovore proti Jukiću, ker da bo potem zanje lažje. Iz vsega se torej vidi, da so se počenjale grozovitosti.«

Predsednik: »Ostajam pri svoji prvotni izjavi in razprava se brez Jukića vrši dalje. Naj pride drugi obtoženec Djuro Cvijić.«

Zasljanje obtoženca.

Dovede se v dvorano drugi obtoženec Gjuro Cvijić, 15 let star, rojen v Zagrebu, stavbeni praktikant. Napravlja vrlo simpatičen vtis; na vsa vprašanja odgovarja jasno in krepko. Odločno

smatal ta znesek kot porabljen — toda vendar: bilo ji je, kot bi bila zločinka.

Videti je bilo, da je postal Roy resnejši in mirnejši. Resno se je držal službe, ki jo je dobil pri Staceyu, ankcionarju in posredovalcu realitet.

Že je nameravala mrs. Bassett priznati nekaj, ko je njen soprog prišel domov potrit, kot ga prej še ni nikdar videla. Prvič je sedaj opazila, da je postal star, truden in izdelan. Molče je povzil svoj obed.

Ko so odšli otroci na vrt, je prižgal smodko in se pričel jeziti nad svojo usodo:

»Desettisoč funtov bi dobil danes, ko bi imel le petsto funtov na razpolago!« je zaklical, kot je že večkrat tožil. Pri teh besedah je zardela njegova soprog, zavedajoč se lastne krivde. Vsled sočutja do samega sebe on tega ni opazil. »Desettisoč na migljaj za bornih petst. Vedno isto. Če pride sreča, nismo na to pripravljeni.«

Njegova žena je jela omahovati. Že je hotela povedati o petsto funtih, ko jo je zadržal nek notranji glas. Kaj, ko bi bil ta načrt enak ostalim in bi denar bil izgubljen za vedno? Prikrila je besede, ki so ji bile na jeziku. Dasičavno ji je bilo težko, brez vednosti soprogove prihranjevati denar od zneska za gospodinjstvo, vendar pa bi se čutila še nesrečnejša, ko bi ta denar izgubila. (Konec prih.)

oporeka, da bi bil kaj krov. Res je nosil zaboček z razstreljivom, ni pa veden, za kaj bi imelo razstreljivo služiti. O stvareh, ki jih navaja obtožnica, češ, da se je pripravljala revolucija in atentati na visoko osebnosti, nima niti pojma. On je bil odločno proti temu, da bi se ubilo Cuvaja, ker bi hrvaški narod od tega ne imel nobene koristi. Pripoveduje, da je Jukić zelo zmeden človek, tako da je vedno pripovedoval, da bo v neki vasi poleg Zagreba osnoval republiko in da bo on v tej republiki — kralj! Vsem je nadeval razna imena; obtoženca Horvatina je krstil z imenom »policijskega šefa.«

Predsednik: »Zakaj tako?«

Obtoženec: »Jukić mu je vedno rekel, da je ravno tako bahav, kakor šef zagrebške policije. (Smej v dvorani) V nadaljnem zasljanju obtoženec odločno oporeka, da bi bil Jukić kdaj za resnega smatral, ker je to človek, ki vsak čas menjata svoje nazore. Ravno tako ni bilo med njima nikdar sklenjeno, da se naj na Cuvaja izvede atentat. Tudi ni res, kar navaja obtožnica, češ, da so se po procesiji na Kaptolu rogali Jukiću, ker ni izvršil atentata. Ves čas tekom preiskave ni bilo o tem niti govorova, marveč se je to šele kasneje vtihotapilo v obtožnico. Ravno tako ni res, da bi bil Jukić jokal — baje radi tega, ker se mu ni posrečilo izvesti atentat. Res mu je pa on dal denarja, a ni vedel, za kaj ga Jukić rabi, najmanj pa, da za naboje; to pa tem manj, ker mu je Jukić ono jutro rekjal, da namerava iti domov. V zapisniku samem so pa čisto nepojmljive stvari, ki si jih je vse polica sama izmisnila.«

Nato odrejuje predsednik polurni odmor.

Po odmoru.

Po odmoru se nadaljuje zasljanje obtoženca Cvijića, ki obširno opisuje svoje znanje z Jukićem.

Ob 2. uri predsednik razpravo prekine in odredi nadaljevanje za danes ob 8. uri zjutraj.

Zmede v Turčiji.

V včerajšnji seji turške zbornice so izjavili s 113 proti 45 glasovom vladu absolutno zaupanje. Zbornico je zastrazio vojaštvo, pred vhodom jo je stražilo 150 mož. Ko so prišli poslanci, so vojake umaknili.

Veliki vezir je izjavil, da je nova vladu prevzela krmilo v nevarnem trenutku. Upa, da bo ljudstvo podpiralo. Sedanje težave je povzročilo:

1. Ker so se nepostavno vmešavali uradniki v volitve;

2. ker so vstopili častniki in uradniki v različne politične stranke;

3. ker so se kršile postave, ki tičejo nastavljenje javnih mest in uradov;

4. ker so se rabila sredstva, ki bi se po ustavnih načelih ne smela uporabljati.

Vlada je uvedla preiskavo glede na zadnje volitve in ne bo trpela, da bi se armada vmešavala v politiko. Uradnike, ki bi še nadalje pripadali političnim strankam, bo odstranila in jih z drugimi nadomestila. Uporabljala bo obstoječe postave glede na nastavljanje, odstavljanje in povišanje uradnikov in preklicala tiste začasne postave, ki se ne ujemajo z ustavo. Vse pravice, ki jih vsem narodom zagotavlja ustava, bo spoštovala, da premaga sedanje težkoce.

Glede na vojsko z Italijo je izjavil, da dokler se ne dobi temelj, na katere se sklene časten mir, toliko časa bo Turčija branila svoje pravice. Vlada hoče nadaljevati dosedjanje zunanjega politika. — Razprava, ki je sledila izvajanjem vlade, je bila zelo burna. Mladoturki so zahtevali, da naj se razprava odgodi en dan, da dobe poslanci tiskano izjavo vlade. Husajn Hilmi je v imenu vlade izjavil, da naj se takoj razpravlja, ker vlada ne more čakati. Isto izjavil veliki vezir. Poslanec Talaat načrta, da narod revolucionira in da bi se morala na zahtevo nekaterih revolucionarjev zbornica razpustiti. Mladoturki hočejo odkrito stopiti med narod. Husajn Hilmi ponovi, da se mora razprava že včeraj zaključiti. Zbornica sklene, da se seja toliko časa prekine, da se natisne izjava vlade. Ob 5. uri popoldne se seja nadaljuje. Med suspendiranjem seje je sklenila mladoturska stranka, da se predлага vladni graj. Ko je v seji neki mladoturek obsojal albanško vstajo, so se sprli albanški poslanci z nekim hodžom, ki je žalil Albance. Zbornica je končno s 113 proti 45 glasovom izjavila vladi absolutno zaupanje.

Mladoturški osrednji odbor je pozval svoje podružnice, da naj bodo pozorne in previdne. Mladoturki so tudi sklenili, da ne bodo ničesar ukrenili, kar bi moglo ljudstvo razburiati. Mla-

doturški voditelji so izjavili velikemu vezirju, da more njih stranka pririditi razpustu zbornice le, če se zajamči, da se volitve nepristransko izvedejo in če se obdrže sedanjí upravni uradniki. Veliki vezir je izjavil, da se hoče posvetovati z ostalimi ministri. Mladoturki sodijo, da če ostanejo sedanjí guvernerji na svojih mestih, tudi pri bodočih volitvah glede na svojo organizacijo obdrže večino.

»Ikdam« objavlja spise, s katerimi dokazuje bivši poslanec Nizamur, da sta prejšnja vlada in mladoturki s silo vplivali na izid volitev. — Predsednik trgovskega sodišča v Damasku, Vasav, je imenovan za glavnega ravnatelja carigradske policije. Odstavili so prvega sultanovega tajnika in prvega dvorjanina, ki sta bila oba mladoturka in ju nadomestili z dvema drugima uradniki.

Nova vlada sploh dobro pometa. Iz Skopelj je odpoklicala zbornega poveljnika Fadil pašo, valija Maszan beja in še več drugih nižjih uradnikov. Odprstila je tudi nekaj rezervnikov prve divizije na Kosovem Polju domov. Albanci se pa še niso pomirili in razšli, marveč čakajo, da se zbornica razpusti. V Bitovljah je razpočila bomba pred stanovanjem stotn. Halil efendija. Albanški voditelji so izjavili, da dokler se ne razpusti zbornica, toliko časa se sploh ne pogajajo. V Prištini se celo zagrozili z novimi boji. Razrožujejo turške orožnike in izjavljajo, da če mladoturki preprečijo razpust zbornice, proglaše popolno samoupravo s samostojno albanskim zbornicem.

V Solun so došli odposlanci albanske lige, ki pozivajo Albance, da naj se udeleže narodnega zboru v Prištini, kjer bodo stavili zahteve komisiji, ki jo odposlje carigradska vlada.

AVSTRIJCU ODVZETI LAŠKI RED.

Avstrijskemu ministerialnemu tajniku, baronu Leopoldu Chlumeckyju je laška vlada odvzela leta 1903 mu podlegli red sv. Mavricija in Lazarja, ker je objavil v »Österreichische Rundschau« članek, ki ni ugajal laškim armandnim krogom.</p

Slomškov dar 20 K. Po shodu je imel kaplan Hribar večernice, župnik Gomilšek pa sklepno pridigo. Nato so mlaedenke odšle v procesijah. Na shodu so bile Marijine družbe z zastavo iz Kostrivnice, Sv. Križa tik Slatine, od Sv. Petra na Medv. selu in iz Sladke gore. V procesiji so došle mlaedenke iz Poljan. Zastopane so bile še župnije Šmarje, Zibika, Sv. Ema, Rogatec in Stoperce. Na shodu se je izvršil tudi občni zbor »Slovenske Straže«, ki je prvo leto svojega obstanka nabrala 36 K 60 vin.

Š. Želite pri Rogatcu. Ne na Veliko Gospojnico, ampak v nedeljo, dne 25. avgusta bo pri romarski cerkvi Marije Tolažnice v Žetalah slovensko blagoslavljano zastav mlaedenške in dekliške Marijine družbe. Po poznem sv. opravilu bo pred cerkvijo velik dekliški shod v proslavo nepozabnega škofa in domoljuba A. M. Slomška. Vabimo sosedne Marijine družbe in sploh vso domačo in sosedno mladino, naj nas 25. avgusta obiščejo pri Mariji Tolažnici; če mogoče v procesijah in s svojimi stavami.

Š. Št. Vid pri Ptaju. V nedeljo, dne 11. avgusta se priredi tukaj na vrstu g. Vinkota Pernat ljudska veselica z gledališkima igrama: »Zenska trmoglavost« (burka v enem dejanju) in »Moška trmoglavost« (gluma v enem dejanju), petjem in koncertom gorske narodne godbe. Ker je to prva narodna prireditve v Št. Vidu, katerega si hočejo pridobiti Ptujčani za svoj nemškatarski obroč okoli mesta, je dolžnost vseh Slovencev, da se v velikem številu udeleže te prireditve. Opozorjam na to prireditve slavna slovenska društva v oktoci.

Š Iz politične službe. Okrajna glavarja dr. Adam pl. Weiss-Schleusenborg v Mariboru in dr. Viktor Negbauer v Gradcu sta imenovana na mestniškim svetnikom.

Š Za evharistični kongres na Dunaju je priglašenih iz lavantske škofije 1100 udeležencev.

Š V Ribnici na Štajerskem bo imel pater Marko Fišer, kapucin v Gorici, evharistično tridnevničko od 9. do 11. avgusta.

Š Zmag. Pri volitvi župana za občino Sv. Marko—Nova vas pri Ptaju je zmagal pristaš S. K. Z. g. Vršič, čeravno so se liberalci in nemškutarji trudili za svojega kandidata. Živio, gosp. Vršič!

Š Umrl je v Presiki pri Ljutomeru dne 27. julija gospod Jakob Sovič v 53. letu svoje starosti. Bil je večleten župan in zaveden naš pristaš. — Pri Sv. Barbari pri Mariboru pa je umrl gosp. Janez Klemenčič, občinski svetovalec in posestnik. Mož je trdno stal na naši strani pri vseh volitvah.

Š Krasn. Slomškove razglednice s sliko nepozabnega vladike je založila Cirilova tiskarna v Mariboru. Komad stane samo 10 vinarjev, kar je glede na mojstrsko izpeljavo res malenkostno. Slava Slomšku!

Š Nesreča. V Voglajni pri Štoreh je utonil pri kopanju železniški čuvaj Janez Zupanc. S svojo družino se je šel kopat, a ko se je žena oddaljila, ga je prijet krč, nakar je utonil. Mrtvega so potegnili iz Voglajne. — Posestniku Čagranu v Radenskem vrhu pri Kapeli je mlatilnica odtrgala desno roko. Že je končal mlatitev, le posamezne kose je še metal v stroj, ki ga je zgrabil. Prepeljali so ga v bolnišnico, a bo najbrže podlegel.

Š Lepi Slomškovi slavnosti sta se vršili dne 28. julija pri Sv. Urbanu nad Ptujem in v Kostrivnici. Ljudstvo se je zbralo na obeh prireditvah na stotine, ki je tudi z vnemo darovalo za »Slov. Stražo«.

Š Pr. memba posesti. Svojo trgovino v Jurkloštru pri Laškem je prodal gospod Matija Pregrad družbi Feliks Neuberger & Sohn iz Reke. Družba je lastnica jurkloštske graščine in sošaini židje.

Š Pri kopanju konjev utoril. Iz Vuženice: Te dni je 20letni Hölblnov hlapec Bogomir Pokeršnik gnal v Dravo umivat konje svojega gospodarja. Enega konja je jahal po vodi. Naenkrat je prišel v globok vrtinec in valovi so ga potegnili s konja. Padel je v vrtinec in utoril. Trupla še niso našli. Konji so se rešili. — V bližini Spodnjega Dravgrada pa je v Dravi pri kopanju utoril 10letni sin mizarskega mojstra Lesjaka.

Š Romanje k Mariji Pomagaj na Brezje dne 5. avgusta. Vlak gre iz Celja v ponedeljek ob 8. uri zjutraj. Tisti romarji, ki pridejo od mariborske strani, se lahko pripeljejo v Celje z vlakom, ki gre iz Maribora ob tri četrti na šest zjutraj. Tudi iz Brežic in iz Savinjske doline imajo romarji zvezzo z jutranjimi vlaki.

Š Pod pivovimi sodčki. Maribor: Te dni je peljal Pachlerjev voznik iz Račjega pri Framu z pivovimi sodčki

naložen voz iz Maribora proti Račjem. Med potjo ste ga pa prosili dve deklici in en deček, da bi jih sprejel na voz. On je to tudi dovolil. Naenkrat pa se je med vožnjo snele eno zadnjih koles z voza in voz se je toliko nagnil, da so vsi širje padli pod voz in so začeli sodčki preko njih leteti z voza. Vsi širje so več ali manj poškodovani. Ena deklica je dobila težke notranje poškodbe in pretresenje možganov ter je nezavestna obležala. Vse tri poškodovane so ljudje spravili domov. Istotako poškodovani voznik pa se je odpeljal sam dalje.

Š Ogenj v trgovini. Iz Maribora: V nedeljo proti 2. uri zjutraj je nastal v trgovini Karola Haberja v Tegetthoffovi ulici ogenj. Ogenj se je, predno so ga zapazili, že močno razširil. Ljudje so pred prihodom požarne brambe ogenj omejili. Škoda znaša več tisoč kron, ker je ogenj uničil precej blaga, veliko pa ga je vsled tega postal nerabljivega. O nastanku ognja ni znanega nič gotovega.

Š Umrl je v Mariboru trgovec z mesnim blagom, Ludovik Auer.

Š Vsled slabega ravnanja starišev izvršil sin samoumor. Iz Hrastnika poročajo: Rudar Avgust Kosar je te dni našel v nekem gozdu v Ojstrem pri Hrastniku obešenega rudarjevega sina Franca Šinkovca. Deček je bil že mrtvev in vse poskušnje, ga zopet oživeti, so bile zastonj. Vzrok samoumora je baje iskat v dejstvu, da so stariši ž njim zelo grdo ravnali. Dan pred samoumrom je vzel vsled lakote kruh in ko so stariši prišli na to, se je bal kazni in se obesil. Proti trdosršnim starišem je naznanjena ovadba.

Š Požig. V bližini Brežic je v eni zadnjih noči zgorela viničarija posestnika Rudolfa Rečerja. Posestnik trpi veliko škodo. Ker v hiši ni nikdo stanoval, se sumi, da je začgal kdo iz zlobnosti.

Š Pri občinskih volitvah v Konjicah so bili v vseh treh razredih razunenega Slovence izvoljeni sami nemškutarji.

Š Oče in sin. V Sromljah pri Brežicah sta se hudo skregala oče in sin Helhar. Oče je svojega malopridnega sina, za katerega je moral plačati več dolgov, precej trdo prijet. Sin je pa zato očeta pretepel in ga hudo poškodaval. Sodnija bo imela zadnjo besedo.

Š Umrl je v Gradcu rezervni kadet Karol Prager na polismelytis. Ta bolezen se pri odraslim redkokdaj pojavi.

Š Usoda mlaode porodnice. Iz Maribora poročajo: Ko so se zadnjo sredo vracali sejmarji iz Maribora, so našli v nekem grmovju mlado žensko z novorojenim otrokom. Rekla je, da je v nedeljo ponoči pod milim nebom porodila, se potem zavlekla v grm in tam od slabosti obležala. Od nedelje ni ničesar zavžila in dež jo je večkrat premočil. Piše da se Marija Bizjak.

Š Iščejo se dediči. Dne 7. decembra 1911 je umrl v Aguilarju Coloradu avstrijski državljan Pavel Ramšak alias Drumsak, ki je zapustil bojda premoženje do pol milijona šilingov. Umrl je bil rodom Štajerc, in sicer, kakor kaže ime, Slovenec. Njegova domača občina in dediči pa niso znani. Kdor bi tozadovno kaj vedel, naj se javi z potrebnimi dokazili na c. kr. avstrijski konzulat v Denver, Colorado.

Š Brata umoril. V Zavru blizu Ptuja se je pri svojih starisih na dopustu nahajal vojak-infanterist Janez Bezjak iz Maribora. V nedeljo je pil v Savecovi gostilni in se tam skregal z nekaterimi fanti. Potegnil je bajonet in hotel planiti nad njo. Njegov brat Franc ga je hotel zadržati. To je Janez razjezil in je brata trikrat z bajonetom sunil v vrat. Franc je vsled ran drugi dan umrl. Razen tega je pobesnili vojak še z bajonetom ranil brata Jakoba in Martina Znideriča in kočarsko hčer Elizabeto Vajda. Bratomorilca so zaprli.

Dnevne novice.

+ Vabilo za slov.-hrv. dijaški sestanek so se razposlala. Ako kdo pomotoma ni dobil vabilo, naj blagovoli oprostiti.

+ Nepošteno podtikovanje in namigavanje je »Slovenskemu Narodu« že v mesecu in kri prešlo. Zato izrablja tudi proces proti Jukiću v to, da sumniči hrvaško stranko prava. Glasilo liberalne stranke se je s tem postavilo na ravno tisti nivo, na katerem stoji Slavko pl. Cuvaj, samo da Cuvaj podnika atentat neki »jugoslovenski republičanski stranki«, »Narod« pa prava. Par nobile fratrum! Kolikor se dá iz teka razprave sklepati, je Jukićev atentat čisto osebno dejanje, storjeno od precej abnormalnega človeka, ki je še nekaj drugim nezrelim fantičem možgane zmešal, saj je sugestivni vpliv norosti znan. Kar pa se tiče strankarskega mišljenja, je fakt, da je Jukić stal pod vplivom takozvanih

mladohrvatov, to je onili dijakov, ki sicer izpovedujejo načela hrvaškega državnega prava, toda na popolnoma svobodomiselnem temelju. »Narod« je mladohrvate že večkrat pohvalil, saj so se v svojem glasilu načeloma izjavili proti sodelovanju stranke prava s S. L. S., napadajo katoliško vero in poudarjajo odločno svoj antiklerikalizem, tudi so že večalimanj prikrito izvedali revolucionarna načela. Stranka prava nima s temi fanti nič opraviti. Kar se pa načela, smo to struje seveda vedno obsojali, pa smo odločno zavračali tudi oni hvalabogu le majhni del sicer katoliško mislečih mlaedeničev, ki so se dali od mladohrvatov in od naprednjakov zapeljati v radikalizem, so napovedali dijaški štrajk, poromali v Belgrad, agitirajo proti evharističnemu kongresu in zastopajo sploh silno nepremišljene, nezrele in narodu škodljive nazore. V Jukićevu afero je bil zapleten le en član »Domagoja«, Gostinčar, ki je pa bil izpuščen, ker se je dokazala njegova nekrivida. In ravno tega oproščenega Gostinčarja zdaj »Narod« pravašem ocita! Ali ni to skrajno nepošteno? Kaj pravi »Narod« k dejstvu, da se je oboženec Cesarec, ko so ga vprašali, ali je katoliške vere, iz svojega katoliškega veroizpovedanja norčeval, češ, saj zapisanega me imajo za katoliške? »Narod« pa tudi vé, da ves proces sloni na Cuvajevi težnji, skovati neko zaroto, pa se bo po vsej priliki blamiral, ker se kaže, da je obtožnica po velikem delu produkt hrvaške policisce fantazije. Atentat je, kakor že rečeno, plod razgretih mladohrvaških revolucionarnih liberalnih možgan in par otrok, katere je zapeljal ne-normalen mlaedenič. Čemu potem podlo sumičiti celo stranko? In to dela glasilo, ki sicer vedno toliko piše o »denuncianstvu«. Res, časnikarska poštenost je »Slovenskemu Narodu« neznan pojmom.

+ Shoda K. Z. za vipavsko dolino proti vinskemu davku sta se vršila preteklo nedeljo na Planini in na Gočah. Govorila sta na obeh shodih odv. kandidat M. Natlačen in dr. M. Božič, na Gočah tudi g. dež. poslanec M. Perholec. Shoda sta soglasno sprejela resolucijo: »Shod K. Z. najodločnejše protestira proti namerovanemu vinskemu davku, bodisi od strani države ali dežele, ker bi ta kruto zadel vinogradnike, ki so najrevnejši sloj našega ljudstva, ter bi one-mogočil umno kletarstvo in oškodoval vinsko trgovino. Shod izreka svoje zaupanje poslancem S. L. S. in jih pozivlja, naj z vsemi danimi sredstvi ta usodepoln davek preprečijo.«

+ Sodna imenovanja. Cesar je imenoval deželnosodnega nadsvetnika Fr. Garzaroni pl. Thurnacka v Celju za predsednika okrožn. sodišča v Novem mestu in deželnosodnega svetnika Gvidona Viscontija v Celovcu za deželnosodnega nadsvetnika v Celju.

+ Vspored pri slovesni otvoritvi in blagosloviljenju hidroelektrične naprave »Elektro-strojne zadruge v Sorici« dne 4. avgusta 1912: Ob 10. uri slovesna služba božja v župni cerkvi v Sorici. Po sv. maši shod pod lipo pri cerkvi. Poročajo g. poslanci. Ob 3. popoldne slovesne pete litanijske. Takoj po cerkveni slovesnosti blagoslov električne centrale. Demonstracija z motorjem, ki goni gospodarski stroj in mlin. Ob 4. uri: Prosta zabava pod lipami v gostilni »Pri pošti«. Godba in petje. Sodeluje slav. orlovska godba iz Selca in domači pevski zbor. Ob pol 9. zvečer električna razsvetljava. — Vsi prijatelji kmetijske napredka se najboljude vabijo: Pridite in poglejte! — Elektro-strojna zadruga v Sorici.

+ Iz Dravelj. Slavnost ob prilikah blagosloviljenja društvene dvorane se je prav lepo izvršila. Krasen solnčni dan je privabil nenavadno veliko ljudstva od blizu indaleč. Posebno so načeli vrsli Šišenčani, ki so pokazali svojo bratsko ljubezen do našega društva s tem, da so se skoraj polnoštevilno odzvali našemu vabilu. Slavnost se je otvorila s petimi litanijami v prijazni cerkvi sv. Roka. Nato je prečast. g. stolni dekan Kolar blagoslovil v cerkvi lepi kip sv. Antona Padovanskega, potem pa se je vršilo še blagosloviljenje nove dvorane. Po blagosloviljenju je nastopil slavnostni govornik g. dr. Josip Jerše, ki je z njemu lastno prepričevalnostjo in neizčrpnim humorjem opisan v navdušenih besedah pomen naših izobraževalnih društev, posebno za mladino. Za njim nam je pojasnil g. cand. iur. Jež žalostno stanje obmejnih naših bratov in nas pozivljal, kako naj v duhu Slomškovem delujemo vsak po svojih močeh, da ohranimo svojemu milemu narodu najdragoceniji zaklad — sveto vero in narodno zavest. Za tem je nastopil vadični zbor šentviških Orlov, ki je z znano spretnostjo izvajal razne vaje na orodju. Bilo je tudi preskrbljeno za vsestransko zabavo. Ves čas je neumorno prepeval šentv. pev. zbor, katerega izurjenost je po pravici vse občudovalo, prav tako neutrudno pa je svirala vrla orlovska godba z Viča. Za okrasitev prostora, za postrežbo i. dr.

so se posebno trudila domača dekleta, ki so nastopila v pestri narodni noši. Preskrbljeno je bilo tudi za abstinentne v posebnem paviljonu, v katerem je konkuriral sosed Turčin s pristno turško kavo. Marsikoga so tudi osrečili lepi dobitki na srečolovu. Vse je bilo zadovoljno z lepo prireditvijo, ves čas ni bilo opaziti najmanjše nereditnosti. Lepo mirno so se gostje razšli na svoj dom. Videli smo, Dravelci, kakor se pri naših društvenih človek lahko pošteeno poveseli tudi brez kričanja po gostilnah in plesa. Pot do prave omike in izobrazbe pod zastavo sv. križa vam je sedaj odprta, ko imamo svoj dom v dvorani; le neustrašeno naprej po začrtani poti, komur je mar blagor in sreča naše lepe vasi!

+ Iz Sore. Prostovoljno gasilno društvo v Sori priredi kegljanje na dobitke, ki se vrši na kegljišču g. Kovačiča v Rakovniku. Začetek v nedeljo, dne 4. avgusta t. l. popoldne ob 4. uri. Konec in razdelitev dobitkov v nedeljo, dne 18. avgusta popoldne.

+ Porotniki za tretjo porotniško dobo v Novem mestu, ki se prične dne 26. avgusta 1912. — Glavni porotniki: Kajfež Anton, vinski trgovec v Kočevju; Pavel pl. Zhuber, gozdarski mojster iz Soteske; Novak Jožef, posestnik iz Orebovice; Gospodarči Josip, posestnik in gostilničar na Logu pri Krškem; Franc Jarc, posestnik v Gornjem Lipovcu; Franc Grill, posestnik in svinski trgovec v Poljanah; Špelko Martin ml., posestnik na Toplicah; Josip Kotnik, posestnik in trgovec v Mirni peči; Sterniča France, posestnik na Toplicah; Hrovat Ivan, posestnik in gostilničar na Dvoru; Turk Ivan, posestnik v Spod. Mokrempolju; Picek Franc, posestnik in trgovec v Ribnici; Weiss Leopold, posestnik v Metliki; Guštin Milan, posestnik in trgovec v Metliki; Gorenc Alojzij, posestnik na Ardrem pri Krškem; Košir Franc, posestnik na Krtini pri Vel. Loksi; Kambič Miko, posestnik in trgovec na Krasincu pri Podzemljih; Osterman Josip, posestnik in gostilničar v Deskovi vasi pri Starem trgu; Štefan Franc, posestnik na Ratežu, občina Brusnice pri Novem mestu; Šternole Anton, posestnik na Hudem pri Višnjigori; Stonitsch Edvard, posestnik v Novigori pri Črmošnicah; Skušek Friderik, trgovec v Metliki; Zupančič Franc, posestnik na Rakovniku pri Št. Rupertu; Cvitkovič Miko, posestnik in trgovec v Tribučah; Hočevar Josip, posestnik in župan v Nestoplji vasi pri Kotu; Karl Müller, posestnik in trgovec v Črnomlju; France Novoselc, posestnik in trgovec v Št. Jerneju; Ferkoj Alojzij, posestnik v Spodnjem Kronavu pri Beli cerkvi; Potočar Martin, posestnik in mesar v Mirni peči; Zajc Alojzij, posestnik v Velikem Gabru; Globecnik Ivan, posestnik v Škocjanu pri Mokronogu; Lackner Andrej, posestnik in gostilničar v Črnomlju; Vukšinič Jožef, posestnik v Metliki; Ramuta Ivan, posestnik v Družinski vasi pri Novem mestu

če popreje pride uradno naročilo, prišli ponj ter ga prevzeli v nadaljnjo pre-skrobo.

— Tečaj za knjigovodstvo v Žirih predi »Zavod za pospeševanje obrti« istočasno z že vršečim se strokovnim tečajem za čepljarje. Prijave naj se priglasijo nemudoma pri načelstvu tamošnje čepljarske zadruge. Za sprejem je vplačati 5 K položnine, sicer veljajo isti pogoji, kakor že večkrat objavljeni.

— Tečaj za spodnja oblačila in perilo, ki ga prirede »Zavod za pospeševanje obrti« v letošnji sezoni, sprejme lahko še nekaj udeleženk in naj se naslove prijave nemudoma na »Zavod za pospeševanje obrti« v Ljubljani, ker se na poznejše zglastitve ne bo moglo več ozirati. Tečaj se bo otvoril najbrže v teku meseca avgusta. Podučevalo se bo predvsem krojenje različnega moškega in ženskega perila ter spodnjih oblačil.

— Nevihta v ljubljanski okolici. Z Ježice nam poročajo: Predsinočnjem je tu razsajala strašna nevihta. Dež je bil kakor iz škafa. Že okrog osme ure je začelo grmeti, pozneje pa treskati. Ob pol 10. je treščilo v Savljah pri »Joželnju«; strela je šla skozi streho v spalno sobo in v vežo, kjer je šla pri vodovodni cevi v tla. V sobi so spali domači, vendar pa strela ni nobenega poškodovala. Nedolgo potem je strela udarila v »Skalarjev« kozolec, ki je bil takoj ves v ognju. Gasilci, ki so bili takoj na mestu in so z neumornim delom rešili, kar se je dalo rešiti, so preprečili, da se ogenj ni naprej razširil. Škoda je neznačna. V dobrini četrti ura je bil ogenj popolnoma pogašen.

— Prepoden tat. Popoldne dne 23. julija sta se priklatila v vas Mačkovec pri Novem mestu dva neznanca. Eden izmed njiju se je vtihotaplil v hišo Antona Blažiča, drugi pa se je medtem skril v občestni grm. Ko je prvi v sobi po omari obleko pregledoval, je prišla domov Blažičeva žena. Tat je pobegnil skozi okno in odnesel s seboj samo denarnico s 60 vinarij. Na vpitje Blažičeve so se za postopca spustili mlatiči s sosedovega poda in tudi vjeli onega, ki je bil prej v sobi. Odvzeli so mu delavsko knjižico in nož, s katerim je grozil. Omenjena delavska knjižica se glasi na ime krojača Miha Hudoklena iz Strega grada, ki je zaradi tativne presedel že 21 let po ječah in je meseca maja prestal sedemletno ječo. Njegov tovariš je bil kakih 30 let star, črno oblečen in bolj majhne postave ter je srečno odnesel pete.

— V pijanosti se ustrelil s samokremom. V Zagorju ob Savi se je 22 let stari delavec v ondotnem kamenolomu, Peter Laznik, v pijanosti s samokremom ustrelil v prsi. Laznik je nevarno poškodovan.

— Nesreča. V Mostah pri Ljubljani je žena delavca Celar danes zjutraj vrela mleko. Osemletni sinček Franc je mater potegnil za krilo, mati se je obrnila in po nesreči oblika otroka z vrelim mlekom. Hudo poškodovanega otroka so prepeljali v deželno bolničko.

— K tativni 9000 K v Zagrebu, ki jih je ukral del vrat parne žage v Černomeru, se še poroča, da so sedaj zaprli tudi vratarjevo ženo. Oba sicer ta-jita, a njune izpovedbe si nasprotujejo ter ni dvoma, da sta denar kam zakopal ali spravila, da bi ga kasneje potrabila.

— Zavedni hrvaški čolnarji v Lovrnu. O priliki splošnega hrvaškega narodnega blagdana, ki so ga praznovali tudi lovranski Hrvatje, so hoteli tamkajšnji Italijanci imeti svojo slovensost na morju, da tako pokažejo, da je Jadran italijansko morje. Najeli so 40 čolnov — seveda hrvaških. A bili so hudo tepeni; ko so namreč prišli k obali, da zasedejo čolne, je 36 hrvaških čolnarjev izjavilo, da nočejo voziti. Posprediani in pred tujci osramočeni so se porazgubili z obali. Nato so pa čolne zasedli Hrvatje in veselo odveslali na morje ter tako hrvaškim čolnarjem vseeno pripomogli do zasluga.

— Razbojnika na vlaku. Dne 18. t. m. so se iz Vinkovca v Zagreb peljali trije Macedonci. Na progi med Vinkovcem in Brodom sta nenadoma plnila nadnje dva močna moška ter jim oropala denar in druge vrednosti. Macedonci so se z razbojniki borili, a so bili slabjeji, razbojniki sta se jih ocela, poskakala z drevečega vlaka in se izgubila v noč.

— Smrt vsled slive. V hrvaški vasi Gjurči je 12leten deček jedel slive na vrtu. Ena mu uide v sapnik; zadušil se je, predno je prišla pomoč. Našli so že mrtvega, na vratu se mu je pa poznalo, kako si je stiskal grlo, da bi se osvobodil.

Obrne vesli.

— Ij Plenarna kuratorijevega seja obrno - pospeševalnega urada se je vršila včeraj popoldne ob 10. uri v veliki dvorani deželnega dvorca. Ministrstvo za javna dela in centralni urad je zastopal g. dvorni svetnik Hass, deželno vladar p. g. vladni svetnik Kuloviz. Pred-

sednik g. Kregar je omenjena gospoda najtopleje pozdravil, ravno tako dež odbornika dr. Zajca, kakor tudi vse druge navzoče. Dvorni svetnik gosp. Hass se je zahvalil in povdral svojo naklonjenost napram zavodu in sploh kranjskemu obrtništvu. Svojo odsotnost so oprostili gg. dvorni svetnik Corinsky, dvorni svetnik Vetter kot predsednik centralnega urada in zadružni inštruktor dr. Bloudig in Franc Pust. Kuratorijeve seji so prisostvovali tudi prvkrat dopisnenci članji raznih obrtnih zadrug. Predsednik je nato obširno poročal o delovanju obrtno pospeševalnega urada v preteklih mesecih. Nadalje o izvršitvi predlogov, kateri so se sklenili v zadnji seji kuratorija. Predsednikovo poročilo se je soglasno odobrilo. Ravno tako se je odobrilo poročilo overovatevje zapisnika, v katerih je imenom poročal g. Rojina. Predsednik je overovateljem sedanjega zapisnika imenoval gg. Solarja in Franchettija. Za podpredsednika je bil izvoljen gospod Jernej Ložar. Daljša debata se je razvila o denarnem stanju zavoda. Obvejaj je soglasno predlog g. deželnega odbornika dr. Zajca, naj se zavod obrne na mestno občino, trgovsko in obrtno zbornico, ministrstvo za javna dela in deželni odbor, za izvanredno podporo, da zavod pokrije svoje stroške, ker bi drugače moral nekaj nameravanih tečajev opustiti. Ako pa zavod dobi za tečaje izvanredno podporo, se bodo lahko tečaji vršili kakor je nameravano. G. ravnatelj Remec je poročal o prireditvi tečajev in poslovanju zavoda. Povedal je, da se gradi na Češnjici na Gorenjskem turbinska naprava, katera bo gnala stroje za izdelovanje sodov, vrhutega je pa toliko vodne sile na razpolago, da se bo izvajala elektrika, katera se bo proti odškodnini oddajala bližnjim vasem. Za zadruge v Kropi se zavod tudi zelo zanima, zadruga vidno napreduje. Po posredovanju zavoda dobi zadruga zotek nekaj novih strojev, tako da se bo zadruga v najkrajšem času znatno ojačila. Ravno tako se je po posredovanju zavoda v zadružni mizarjev v Št. Vidu ves mašinredni obrat elektriziral, kar bo zdatno ceneje. So pa še tudi druge zadruge po deželi, za katere se bo moral urad krepko zavzeti, seveda se more to zgoditi polagoma. Ravnatelj je nato predlagal, da se nameravani knjigovodstveni tečaj v Kamniku prekliče, ker se poklicani faktorji kamniških obrtnih zadrug za stvar popolnoma nič ne bri-gajo. Imamo itak oglas za knjigovodstveni tečaj v Žireh. Končno je predlagal g. ravnatelj, naj se zavod obrne do deželnega odbora, da se sporazumno z deželnim odborom nastavi kak risar, kateri bi bil tudi pospeševalnemu zavodu na razpolago. Zavod danes še nima toliko posla, da bi mogel nastaviti svojega risarja, zato bi pa bilo prav, ako deželni odbor nastavi enega risarja, ki bi bil v gotovem času zavodu na razpolago. Predsednik je nato pojasnil, kako je prišlo, da bo treba v Žireh predrediti knjigovodstveni tečaj. Ko je otvoren predsednik čepljarski tečaj, so navorči sami prosili še za knjigovodstveni tečaj. Predsednik je nato predlagal, naj se pošlje na Češnjico, koder se gradi turbinska naprava, polir za kakih 14 dni, da bo nadzoroval, da se pravilno gradi. Ta predlog je podpiral g. Lovko iz Cerknice. Vsi predlogi so bili soglašeno sprejeti. G. Franchetti je predlagal, naj zavod poizkusni dobiti druge prostore, ker sedanjih ne zadostujejo. Razvila se je živahnna debata, katere so se udeležili gg. Ložar, Rojina, dvorni svetnik Hass, ravnatelj Remec in predsednik. Sklenilo se je, naj izvršilni odbor kuratorija to vprašanje zasleduje in povoljno reši. Sklenilo se je tudi obrniti do c. kr. deželne vlade, da pri oddaji raznih del obvesti vedno tudi obrtno pospeševalni urad, ta pa bo ukrenil nadalje, da obrtniki zvedo pravčasno o razpisu in oddaji del

v Soči in voda jo je odnesla s seboj do mosta pri Barki, kjer jo je mrtvo potegnil iz vode neki mladenič iz Ločnika.

— Izseljevanje goriških deklet v Egipt. Prišla je sezona, ko se dekleta iz goriške okolice, ki služijo v Aleksandriji in Kairu, vračajo zopet v domovino. Znano je, da so naša goriška dekleta na tako dobrem glasu v hišah premožnih Egipčanov. Mnoge si služijo svoj kruh s poštenim živiljenjem, a je tudi takih, ki pobirajo cekine v velemestnem blatu in se izgubljajo v njem. Dekle odhaja v mesto, ki so ji je slikali kakor kraj v deveti deželi, išče in najde — srečo ali nesrečo. Nujno potreben je bilo torej, da bi bilo to izseljevanje našega mladega ženstva pod primernim strogim nadzorstvom, ki naj bi ukrepalo potrebno, da naša dekleta ne bi padala v roke rafiniranih lahkoživcev.

— p Baška. — Novo slovansko kopališče na jugu. Prijateljica našega lista nam poroča: Nek čuden slučaj me je letos zanesel na najjužnejšo točko znamenega otoka Krk v Istri, v hrvatsko morško kopališče Baška, lično obmorsko mestece z nad 3000 prebivalci, sami katal. Hrvati. Sicer me je z nekim strahom navdajal pogled med 6 urno vožnjo iz Reke proti Baški na golo skalovito zahodno obrežje otoka Krk in že sem mislila, da sploh ne ugledam več zelenega grmiča. Toda Baška je izjema. Potisnjena v globok zaliv, ti nudi lepo panorama. Mesto je obdano naokrog z lepimi vinogradji, njivami in travnikami. Lepo zeleno kobilino obdaja od obeh strani le deloma zaraščeno skalovje, ob česar pobočju so mala sela z ličnimi cerkvicami. V kraju samem je županja in župnija (staroslovenska služba božja) ter pošta. Gostom in domačinom je vedno na razpolago prijazna češka zdravnica; hotelov je več in deloma zelo lepo opremljenih z dobro in, kar je pri vsakem gostu glavno, celo potrebo. Do mojega prihoda od pričetka kopališča (leta 1909) so obiskovali kraj le Čehi in Poljaki (lani 2000); smem se torej ponašati, da sem jaz prva Slovanka v Baški. Sedaj pa še eno o kopališču samem. V kopališču je dvoje javnih poslopij s kabinami za moške in ženske. Morje je ob kraju zelo plitvo in mirno, voda kristalno čista, ker ni na dnu nobenega blata in ne rastlinja, marveč sam čist droban bel pesek, kakor ga rabite v Ljubljani za posipanje šetalnišč. Kopališča uprava skrbi, da odstranja vse debelejše kamenje in dno nadomešča s sipo. Kraj sam je silno miren, prebivalstvo silno prijazno.

— p Ponesrečil je do smrti v kraju Sodingen v Nemčiji Franc Komac iz Bovca, star okoli 60 let.

Po Svetu.

— »Kopniški stotnik« — na praškem vsesokolskem zletu. Na vsesokolskem zletu v Pragi sta bila tudi dva oficijalna črnogorska delegata, Živko Dragović in Mitar Vojvodić. Razven teh dveh, toda ne v njujini družbi, je vzbudil pozornost Pražanov tudi brhki Črnogorec Jo-van Plamenac, ki se je povsod kazal v črnogorski narodni noši. Na veliko začudenje praških gospes in gospodič, je govoril izbornno češko. Predstavljal se je kot sin vojvode Plamenca, poveljnik črnogorske obmejne straže v Baru in uradni zastopnik Črne gore. Razlikoval se je od zgoraj omenjenih dveh oficijnih delegatov samo v tem, da sta bila ona dva pogočena v odličnih praških rodbinah, dočim se je on nastanil v nekem praškem hotelu. Ko so bile slavnosti končane in so se že gostje povrnili domov, je sin »vojvode Plamenca« ostal i nadalje v hotelu, dokler ni nekoga dne spremenil svojo narodno nošo v civilno obleko in izginil, zapustivši v hotelu 290 kron dolga. Sedaj so se začeli zanj zanimati tudi z druge strani ter so dognali, da je slavni Plamenac učinil mnogo stvari, ki se ravno ne skladajo z kazenskim zakonom. Nekega dne so ga izsledili v odlični kavarni »Reprezentančnega doma« mesta Prague, kjer ga je spoznal njegov praški stanodajalec in ga dal aretrirati. Sedaj se je tudi izkazalo, da je nerojeni »vojvoda Plamenac« napumpal mnoge dobre duše za denar, češ, da je v momentani denarni neprilikli. Zlasti je potegnil nekoga premožnega mladega človeka, katerega je vabil k sebi v provincio in ki mu je kot oficijnelmu zastopniku Črne gore pribral bankete. Tudi tega je naprosil v »momentani neprilikli« za denar, ki ga je tudi dobil. Zanimivo je, da so postale njegove žrtve mnoge odlične praške dame, zlasti gospodične od 16 leta dalje, s katerimi je Plamenac imel živahnko korespondenco, kot je dognala preiskava njegovega kovčega. Našli so pri njem okoli 50 fotografij praškega ženskega sveta, ki jih je dobil v spomin. Koliko je dobil v gotovini, se ne ve gotovo, ker o tem lepotice najnare molče. Policijska preiskava pa je dognala, da se je Plamenac pred dve-

ma letoma izučil šoferstva in da se je zval Jan Plamenac, nakar se je izsebil v Črno goro, kjer je nekaj časa vozil kot šofer med Cetinjem in Kotorom. Po rodu je Čeh ter se je samo izdal za Črno goro. Interesantno je, kako je znal »Plamenac« varati praško javnost, kajti pri se je zvedelo o njegovi aretaciji, je prišel na policijo neki češki poslanec, ki je ponudil kavcijo, da ga izpuste iz zapora, samo da ne bi prišlo do »javnega škandala«. Ko pa mu je policija razdelila pustolovščine »Plamenca«, je seveda odstopil od svoje namere.

— Največjo v Avstriji zgrajeno trgovsko ladjo »Lucia« so v Ogleju dne 30. julija t. l. izpustili v morje. Ladja je last »Austro-Amerikane«, ki namerava pustiti še tri takole velike ladje zgraditi. Dolga je »Lucia« 434, široka 54, visoka 37 angleških črevljev.

— Francoski učenjak, ki strada. Pariška akademija znanosti je 90letnemu slavnemu preiskovalcu žuželk, Henriku Fabreju, priznala darilo 4000 frankov. Stari učenjak živi v veliki revščini.

— Velike tativne sladkorje. V Radborju pri Kolinu so zasledili velike tativne sladkorje. Tekom treh let je bilo ukradenega 30.000 kg neobdavčenega sladkorja, ki so ga tajte prodali 70 trgovcem v Pragi in v drugih mestih. Trgovci, ki so kupili ukraden neobdavčen sladkor, bodo morali plačati visoke dohodarstvene kazni. Eden je že obsojen, da mora plačati 14.000 kron. Oblasti je prodajo neobdavčenega sladkorja naznali neki trgovci, ki se mu je zdelo sumljivo, ker so prodajali gotovi trgovci »štroke« brez sladkorne užitinske znamke. Kradlo je deset tvorniških načavljenj. Glavni zločinci so tvorniški sladkoristi Wesely in bivši postajenacnik v Radborju, Vorišek.

— Strela začala kmečko hišo. Zgorelo šest oseb. Ponoči 30. julija 1912 je na Zgorji Avstrijskem strela začala v Klein Ülsbergu neko kmečko hišo, ki je zgorela. V goreči hiši je zgorelo šest oseb.

— Škandalozne policijske razmere v New Yorku. Policijski poročnik Costigan je 26. t. m. izpovedal pred državnim pravdnikom v New Yorku v zadevi umora Rosenthala, da se je newyorkski policijski predsednik Waldow udeleževal prejšnje čase mnogih zločinov. Po njegovem mnenju sploh ni mogoče, da bi se v New Yorku brez njeve vednosti zgodil kak zločin. Zapreti nameravajo vsled te izpovede več policijskih uradnikov.

— Strela udarila v vojaški oddelek. Med neko vajo pri Siktonu na Angleškem je udarila strela v 60 močan vojaški oddelek. 40 moč je puh onesvestil, en vojak je mrtev, 25 jih je pa nevarno ranjenih.

— Boji med zamorci in belci v Ameriki. V Roni je nadlegoval neki zamorec neko belo ženo. Ko so se približali belci, je zamorec pobegnil, oborjeni belci so ga pa preganjali in našli v nekem grmovju skriti dva zamorca. Zamorec sta se branila, a belci so ju premagali, ju vlekli k bližnji železniški progi, kjer so zamorce privzel na tračnice. Kmalu je privozil ekspressni vlak, ki je povožil zamorce. Zamoreci so se pričeli zbirati, da maščujejo svoja rojaka. Med belci in zamorci se je vnel boj, v katerem je padlo 20 belcev in še več zamorce. Neko skupino zamorcev so belci obkolili in zamorce bičali do smrti. Belci grozé, da bodo vse zamorce do smrti mučili. Po drugih poročilih je bilo ubitih 7 zamorcev, ranjenih pa 11 zamorcev in 4 belci.

— Metulji za štiri milijone kron. Prirodoslovni muzej v New-Yorku je pred kratkim dobil izredno dragoceno zbirko metuljev, ki je vredna velikansko vsoto štiri milijone kron. To zbirko je v svoji oporoki zapustil neki nabiralec metuljev, po imenu Strecher iz Pennsylvanije. Med krasnimi eksemplari metuljev je tudi eden, ki je govoril najdražji na svetu. Ta žival je vredna skor 40.000 kron. Da je dobil Strecher tega metulja, je moral prirediti poseben lovski pohod na metulje iz Pennsylvanije v Sierra Leone. Lovci na metulje so se morali muditi precej časa v Gvineji, predno so dobili začeljeni plen, vsled česar je vrednost metulja tudi tako ogromna.

— Koliko veljajo obški vladarjev? Poslanec M. Martin je pred kratkim postal v francoski zbornici 700 strani dolgo poročilo o gospodarstvu v zunanjem ministrstvu. V tem poročilu so zanimalne podrobnosti, kako v tem uradu gospodarstvo z državnimi denarji. Zlasti čudni so stroški, ki jih ima francoska država, kadar poseti Pariz kak vladar. Tako je veljalo n. pr. osem-dnev

pri obedu so veljale 18.395 frankov, ope-
di sami 50.917 frankov in 82 centimov,
končno pa so veljala vabila in jedilni
listi 17.734 frankov in 7 centimov! —
Smešno je, kako natančno so zaraču-
nani centimi. Ko je bival švedski kralj
v Parizu, se je tudi dogodilo, da niso
bili vsi na razpolago dani denarji po-
rabljeni. Preostal je nameč en cel nov-
čič, ki so ga seve vrnili v državno bla-
gajno. V svojem poročilu pripominja
M. Martin: »Zdi se, kakor da bi se po-
lastila ministrstva mrzličava darežljiv-
ost. Predmeti zgube svojo navadno
vrednost, cena se početveri in napitni-
na postane knežja.«

Avtomobilna nesreča. Iz Monakovega
poročaja, da je hotelir Strobel zavozil z
avtomobilom v neko drevo. Njegova žena
je odletela iz avtomobila in ostala na me-
stu mrtva, dva njegova prijatelja sta si
pretresla možgane, a Strobel sam si je zlo-
mil noge na treh mestih.

**Prodaja dragocenosti bivše portugal-
ske kraljice Marije Pije.** Pri dražbi je
ovratnik s 324 biseri kraljice Marije Pije
kupila neka portugalska tvrdka za 320.000
frankov.

**Profesor dvorni svetnik Edmund pl.
Neusser umrl.** Na Dunaju je umrl slavni
internist, profesor dunajskega vseučilišča,
dvorni svetnik pl. Neusser. Zdravil je ve-
liko vladarjev. Njegovo ime je slovelo po
celi Evropi.

**Oder na novi hiši se podrl. 23 mrt-
vih, 22 nevarno ranjenih oseb.** V Giergi
pri Varšavi so dogradili trinadstropno
hišo posetnika Oglyja. Ob tej priliki je
posestnik priredil slavnost v tretjem
nadstropju, ki se jo je udeležilo 60
oseb. Ko so se gostje dobro zabavali, se
je pa podrl oder in vseh 60 oseb je
padlo v globočino. Mrtvih je 23, nevarno
ranjenih pa 22 oseb, med njimi tudi
otroci, stari 8 do 10 let.

**SPORED VELIKEGA SESTANKA
slov.-hrvaškega kat. naravnega dijaštva,
ki se vrši
dne 1., 2., 3. in 4. avgusta v Ljubljani.**

V četrtek, dne 1. avgusta:
Ob pol 3. uri popoldne: Občni zbor »Slov. dijaške
zvezze« v dvorani Ljudskega doma.

Istočasno: Glavna godišnja skupština sveukupnog
hrvatskog kat. nar. dijaštva v veliki dvorani
hotela Union.

Ob 8. uri zvečer: Pozdravni večer v veliki dvorani
hotela Union.

V petek, dne 2. avgusta:

Ob 8. uri zjutraj: sv. maša v stolnici.

Ob 9. uri popoldne: Slavnostno zborovanje v pro-
slavo desetletnice slov. kat. akad. teh. dru-
štva »Zarje« v Ljudskem domu.

Ob 2. do 4. ure popoldne: seja slov. nar. obrambne
sekcije v Rokodelskem domu:

a) Kako vzbuditi narodno zavest (ref. iur. Fr.
Jež, »Danica«).

b) O izseljevanju (ref. iur. M. Zavadlal,
»Dan«).

c) Taktika češkega nar. obrambnega dela
(ref. iur. Fr. Stričić, »Dan«).

Ob 4. uri seja slov. literarne sekcije v Rokodel-
skem domu:

a) Nekaj literarnih problemov (ref. g. dr. J.
Šilc).

b) Smeri mlajše generacije (ref. phil. Fr.
Koblar).

Vzporedno ob 2. uri popoldne: Dogovori hrv. kat.
akad. pokrajiških društava: »Pavlinović«
(Dalmacija), »Dobrica« (Istra), »Martić« (Bos-
na) i omladinske sekcije iz Banovine. (Veliki
dvorani hotela Union.)

Zvečer ob 8. uri v Ljudskem domu: Slavnostna
predstava. Igrajo slov. kat. nar. akademiki.

V soboto, dne 3. avgusta:

Ob 8. uri zjutraj: sv. maša v stolnici.

Ob 9. uri popoldne: Skupno zborovanje slov. hrv.
kat. nar. dijaštva v veliki dvorani hotela
Union:

a) Slov. kat. nar. dijašto in njegovi cilji (ref.
iur. J. Basaj, »Danica«).

b) Katolička misao v hrv.-slov. kulturnem raz-
voju (ref. med. M. Bašić, »Hrvatska«).

c) Slovenski duhovnik in narodno delo (bog.
Ciril Kantand, Celovec).

Ob 2. uri popoldne: Seja slov. org. sekcije v Roko-
delškem domu.

Ob 2. uri popoldne vzporedno v prostorih Ljud-
skega doma:

Sastanak hrv. bogoslova — vodi »Zbor du-
hovne mlad. zagrebačke«.

Sastanak franjevačkih bogoslova — vodi
»Duns Scot« (Zagreb).

Ob 5. uri popoldne v dvorani Ljudskega doma:
Organizator. sekcija hrv. apstinatna.

Ob 8. uri zvečer: Komenz v veliki dvorani hotela
Union.

V nedeljo, dne 4. avgusta:

Ob 8. uri zjutraj: Izredni občni zbor »Slov. Lige
kat. akademikov«:

a) Dosedanje delo »Lige« (ref. med. Bolkovac,
»Hrvatska«).

b) Njeni cilji za bodočnost (ref. phil. L. Su-
šnik, »Danica«).

Ob pol 12. uri popoldne izlet na Bled.

Novice iz Amerike.

V Ameriki umrl Slovenec. V Go-
wanda, N. Y., je umrl dne 9. t. m. Fr.
Rotar. Pokojnik je bil doma iz Terboj-
na Gorenjskem in zapušča vdovo in 6
nedorasilih otrok.

**Slovenca ubilo v ameriškem rud-
niku.** V Cornucopia, Ore., je dne 3. ju-
lijia ubilo v rudniku rojaka Ivana Ma-
kovec, doma iz Rateč na Gorenjskem.
Star je bil še 24 let. V Ameriki zapu-
šča žalujočega brata, v stari domovini
starši in dve sestri.

Slovenec utonil v Ameriki. V
Casselmanu, Pa., je utonil 21 letni Slo-
venec Franc Kočevar.

VOJASKA VEST.

P vaje vojakov na Triglavu. Iz Tol-
mina je dne 24. t. m. zjutraj odpotovalo
kakih 500 mož 27. dom. pešpolka čez
Globoko, Bohinjsko Bistrico na Triglav.

NASTOP NOVEGA JAPONSKEGA VLADARJA.

Novi japonski mikado je 30. t. m. do-
poldne slovesno prisegel na ustavo.

Ljubljanske novice.

+ Sestanek slovenskega in hrvatske-
ga katoliško-narodnega dijaštva v Ljubljani.
Pisarna za sestanek posluje od danes
naprej v »Ljudskem domu«, I. nadstropje
(tajništvo »Slov. dijaške zvezze«) od 9. do
12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popol-
dne. Kdor želi kako pojasnilo, naj se obrne
nanjo. V njej naj se zglati vsakodobno takoj po
dohodu v Ljubljano, če želi, da mu pre-
skrbi pripravljanji odbor zastonj stanovanje
v hrano (kosilo in večerjo) po pri-
merni ceni.

lj Dohod hrvaškega kat. dijaštva. Že
danes ob 1. uri je došlo v Ljubljano okoli
200 hrvaških dijakov. Lepo je bilo videti
mlado čelo s hrvaškimi trobojnicami na
prsih. Na južnem kolodvoru je v imenu Slo-
vencev navdušeno pozdravil brate Hrvate
iur. A. Remec. Ravnotako navdušeno je
odzdravil hrvaški akademik Slovencem.
Brez vsakega aranžiranja se je razvil spre-
vod po Dunajski cesti, po Prešernovi ulici,
mimo škofije v Ljudski dom. Visoko je pla-
polala hrvaška zastava v pozdravljalna
lebo Ljubljano. Občo pozornost sta vzbujala
dva akademika v hrvaški narodni noši.
Hrvati naj bodo prepričani, da so prišli k
bratom, ki čutijo ž njimi ob veselih in ža-
lostnih dogodkih. Bodo naj prisrčno po-
zdravljeni!

lj Pozdravni večer. Jutri, v četrtek
zvečer se vrši na vrtu, ob slabem vremenu
v dvorani, hotela Union pozdravni večer
na čast došlim hrvaškim dijakom. Vabimo
naše somišljenike, da se v velikem številu
udeleže tega večera.

lj Dijakom pevcem. Opozarjamо tov.
dijake pevce, da se vršite pevski vaji za
slavnostno s v. m. a šo »Zarje« v četrtek
dopoldne ob 10. uri in popoldne ob 5. uri
v orglarski šoli v Alojzijevišču. Jutri ob 8.
uri zvečer naj se gg. dijaki pevci zbero v
prostorih slov. glasbenega društva »Ljub-
ljana«.

lj Moški zbor »Ljubljane« ima jutri, v
četrtek, ob 8. uri zvečer, za sobotni ko-
ment zborujočega dijaštva vajo. Posebna
vabila se z ozirom na počitnice in vsled
tega negotova bivališča ne bodo razpo-
ljala. — Dr. Pegan, tč. predsednik.

lj Šentpeterski »Orel« v Ljubljani
vljudno vabi k vrtni veselici, ki jo pri-
redi v nedeljo, dne 4. avgusta 1912 na
vrtu gostilničarja br. Iv. Flegar, Zaloška
cesta 7. Spored: Godba na lok, petje
mešanega zobra, skupine »Orlov«, dru-
štvena pošta itd. Začetek točno ob pol
6. uri zvečer. Vstopnina za osebo 30 vin.
K obilni udeležbi vabi »Orel«. V slu-
čaju skrajno slabega vremena se pre-
loži veselica na nedeljo, dne 18. avgusta
t. l.

lj »Društvo inženirjev v Ljubljani«
vabi svoje člane na ogled opekarne
tvrdke F. P. Vidic & Komp. v četrtek,
dne 1. avgusta. Sestanek ob 3. uri 30
minut v »Zvezdi«.

lj Letošnji vojaški nabori se vrše v
Ljubljani, kakor čujemo, 12. in 13. av-
gusta.

lj Nevarni zrakoplovi. V nedeljo ob
pol 9. uri zvečer priletel je goreč balon na
vrt hotela Union. V trenutku, ko je padel,
se je plamen dvignil 5—6 metrov visoko,
iskre so letele 5 metrov na okrog po zra-
ku. Grozna nevarnost! Ko bi balon priletel na bližnjo streho, kjer je pol-
no sena, zraven špirit, petrolej itd., bi bila
vsa Dunajska ali Miklošičeva cesta v
ognju. Naj kompetentna oblast take šale v
bodoče prepové in naj dotičnega kar naj-
bolj strogo kaznuje. Saj to niso šale, da bi
prebivalstvo mesta zaradi pobalinske ne-
umnosti pogoreti moralno. Kdo je krivec?

lj Promenadni koncert »Slovenske
Filharmonije« se vrši ob ugodnem vre-
menu jutri od pol 7. do pol 8. ure zve-
cer v »Zvezdi«.

lj Umrl so v Ljubljani: Marija Pod-
krajšek, žena poštnega oficijanta, 31 let.
— Alojzija Windischer, vdova c. kr.
davkarja, 59 let. — Josip Pospišil, sin
kleparskega mojstra, 9 mesecev. — Ivan
Masterl, tovarniški delavec, 35 let. —
Ivan Trampus, krošnjar, 67 let. — Ciril
Pirnat, sin paznika prisilne delavnice,
35 dni. — Viktor Starin, stavec, 32 let.
— Brigita Pistotnik, delavčeva hči, 8
let.

lj Neljuba usoda je včeraj doletela
nekega mladeniča, o katerem smo vče-
raj poročali, da se je hotel odpeljati v
Ameriko ter se s temogniti vojaški dol-
nosti, pa je bil na južnem kolodvoru
pred odhodom vlaka še pravočasno pri-
jet. Fant je prvotno rekel, da je Anton
Troha in da je doma iz Blok. Ko je bil
že v zavoru, je prišla od orožništva br-

zojavka, da je 19 letni Jakob Mlakar iz
Babnega polja pri Starem trgu v loga-
škem okraju doma ukradel 480 K de-
narja ter šel proti Ljubljani. Ko so do-
zdevnemu Trohi nato natančneje potra-
kali na srce, je priznal, da je identičen
z onim Mlakarjem, katerega zasleduje
zaradi tatvine orožništvo. In tako se
bode moral fant sedaj zagovarjati me-
sto enega zaradi treh deliktot.

ZAKAJ JE PONESREČIL MORSKI VELIKAN »TITANIC«.

V živem spominu je gotovo še vsem
našim bravcem strašna nesreča »Titanica«.
Angleška kraljevska komisija je preiskala
vso stvar in podala o nesreči poročilo, ki
izvaja, da je ladja ponesrečila, ker so pre-
hitro vozili, ko se je ladja bližala ledenum
goram. Kapitanu Smithu ni bilo ukazano,
da mora tako hitro voziti. Njegova navo-
dila so bila primerna razmeram, dasi bi
bilo bolje, če bi se bilo več naročilo za slu-
čaj, ko bi »Titanic« naletel na ledene gore
v morju. Dokazano je, da se ponoči skozi
led ne sme hitro voziti, a kljub temu se
kapitan Smith ne more grajati. Napravil je
obžalovanja vredno napako, ni pa malo
marno postopal. Priprave za izpustitev re-
šilnih čolnov ob nevarnosti v morje, niso
bile zadostne. Tudi se ni vadilo, kako iz-
puščati rešilne čolne v morje. Komisija pri-
poroča trgovinskemu uradu, da naj ukaže,
naj se obvezno vadí izpuščanje rešilnih
čolnov v morje. Potniki in moštvo je bilo
malomarno postopal. Priprave za izpustitev re-
šilnih čolnov ob nevarnosti v morje, niso
bile zadostne. Tudi se ni vadilo, kako iz-
puščati rešilne čolne v morje. Komisija pri-
poroča trgovinskemu uradu, da naj ukaže,
naj se obvezno vadí izpuščanje rešilnih
čolnov v morje. Potniki in moštvo je bilo
malomarno postopal. Priprave za izpustitev re-
šilnih čolnov ob nevarnosti v morje, niso
bile zadostne. Tudi se ni vadilo, kako iz-
puščati rešilne čolne v morje. Komisija pri-
poroča trgovinskemu uradu, da naj ukaže,
naj se obvezno vadí izpuščanje rešilnih
čolnov v morje. Potniki in moštvo je bilo
malomarno postopal. Priprave za izpustitev re-
šilnih čolnov ob nevarnosti v morje, niso
bile zadostne. Tudi se ni vadilo, kako iz-
puščati rešilne čolne v morje. Komisija pri-
poroča trgovinskemu uradu, da naj ukaže,
naj se obvezno vadí izpuščanje rešilnih
čolnov v morje. Potniki in moštvo je bilo
malomarno postopal. Priprave za izpustitev re-
šilnih čolnov ob nevarnosti v morje, niso
bile zadostne. Tudi se ni vadilo, kako iz-
puščati rešilne čolne v morje. Komisija pri-
poroča trgovinskemu uradu, da naj ukaže,
naj se obvezno vadí izpuščanje rešilnih
čolnov v morje. Potniki in moštvo je bilo
malomarno postopal. Priprave za izpustitev re-
šilnih čolnov ob nevarnosti v morje, niso
bile zadostne. Tudi se ni vadilo, kako iz-
puščati rešilne čolne v morje. Komisija pri-
poroča trgovinskemu uradu, da naj ukaže,
naj se obvezno vadí izpuščanje rešilnih
čolnov v morje. Potniki in moštvo je bilo
malomarno postopal. Priprave za izpustitev re-
šilnih čolnov ob nevarnosti v morje, niso
bile zadostne. Tudi se ni vadilo, kako iz-
puščati rešilne čolne v morje. Komisija pri-
poroča trgovinskemu uradu, da naj ukaže,
naj se obvezno vadí izpuščanje rešilnih
čolnov v morje. Potniki in moštvo je bilo
malomarno postopal. Priprave za izpustitev re-
šilnih čolnov ob nevarnosti v morje, niso
bile zadostne. Tudi

SLAVNOSTNA PREDSTAVA

ob priliki velikega sestanka slovenskega in hrvaškega katoliško - naravnega dijaštva
ob desetletnici »Zarje«

bo v petek, 2. avgusta, v Ljudskem domu.

Igrala se bo prvič:

PAVLA.

Drama z dežele v treh dejanjih.

Spisal iur. Alojzij Remeč. — Režijo vodi iur. Dore Masič.

Osebe:

Adolf Gruntar, mlad veleposestnik in magnat	g. phil. J. Lovrenčič.
France Zalaznik, mlad nadučitelj	g. abit. P. Masič.
Milka, njegova žena	gde. C. Sadarjeva.
Gospa Rupnikova	gde. M. Radomirška.
Pavla, učiteljica, njena hči	g. M. Jelčniková.
Lenica, njena hči	gde. H. Pukelsteinova.
Anton Kopriva, poštar	g. iur. P. Rupnik.
Ignacij Ogradnik, pesnik in jurist	g. vet. Iv. Žgur.
Orel, študent	g. iur. Dom. Žvokelj.
Lola, napol nor pastir	g. iur. D. Masič.
Mici, natakarica	gde. L. Vrhovčeva.
Glas Blaža, obč. policaja	
Kraj: Podgora, večja vas na deželi.	
Cas: Sedanjost.	

Cene prostorom: Parter: I. vrsta K 3—; II., III., IV. vrsta K 2—; V., VI., VII. vrsta K 1 40; VIII., IX., X., XI. vrsta K 1—. Zofe v parterju K 1—. Balkon K 1—. Stojiče K —40. Dijaško stojiče K —30. Galerija: I. vrsta K 1 20; II. vrsta K 1—; III., IV. vrsta K —70; V. vrsta K —50.

Vstopnice se dobe v predprodaji v Katoliški Bukvarni in na večer predstave pri blagajni.

Začetek ob 8. uri zvečer. Konec ob 10. uri. Blagajna se odpre ob 7. uri.

IZ KNJIGOTRŽTVA.

Rafael ali nauk in molitve za odraslo mladino. Cena: rdeča obreza 1 K, zlata obreza 1 K 60 vin., fina vezava 3 K. — Molitvenik podaja premnogo krasnih naukov za pobožno, Bogu dopadljivo življenje ter je namenjen v prvi vrsti mladini, ki potrebuje posebne podpore, da ostane na pravi poti. Odrasla mladina bo našla v tem molitveniku angela voditelja, ki jo bo učil moliti in lepo živeti. Že v prvem delu je spremno vpletene mnogo lepih naukov, drugi del pa posebej podaja mladini mnogo lepih praktičnih navodil.

Nevesta Kristusova ali pobožna in molitvena knjiga za krščanske device. Cena v sunju z rdečo obrezo 2 K 48 vin., z zlato obrezo 3 K 40 vin. — Kako lepo in blagajno posvečujejo lahko naša dekleta in žene nedelje in praznike s to zlato knjigo v rokah. Poleg obilice izbranih molitev nudi molitvenik premnogo lepih naukov ter premišljevanje za Bogu dopadljivo življenje. Želeti je res, da si slovensko bogojubno ženstvo nabavi ta molitvenik.

Zgodovina katoliške cerkve. Spisal dr. Anton Medved. Cena vezani knjigi 3 K. — Zgodovina katoliške Cerkve, ki jo je spisal dr. Anton Medved, je prvo v slovenskem jeziku sestavljeni delo te vrste, ki se ne bo samo v naših srednjih šolah (VIII razred) s pridom uporabljalo, marveč bo vsa kemu izobražencu prav prišlo. Pisatelj je kot dober zgodovinar že davan znan, knjiga pa, ki jo imamo pred seboj, je v vsakem oziru vzorna. Dasi so posamezni odstavki kratki, so pa jedrini in mikavno pisani. Zgodovinske dobe se opisujejo objektivno, po največjih in najnovjih virih, vsi dogodki se predočujejo plastično, verske, kulturne, znanstvene in umetnostne razmere so živo orisane, posamezne osebe označene tako krepko, da se vtisnejo za vedno v spomin. Zlasti so dobro slikane cerkvene razmire med Slovenci, tako stare kakor srednjeveške in moderne razmire so vseskozi pogojene. Razun dijaka se bo tega dela lahko v največjo korist posluževal duhovnik, ki bo v tem delu kratko, a precizno našel vedno zanesljivega materiala, kadar bo hotel opisovati rast, boje in zmage svete Cerkve tekom človeške zgodovine. Enako bo služila knjiga laiku, predavatelju, govorniku etc. etc. — Naroči se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* Finžgar, »Naša kri«, igročak v 4 dejanjih. Založila »Katoliški Bukvarni«. Cena 1 K 40 vin., vez. 2 K 50 vin. To je dosedaj naša najboljša ljudska igra, ki bo budila povsod ljubezen do naše krvi in zaupanje v njeno nevsahljivo moč. Koder jo bodo igrali, pustila bo sled za seboj, kajti z njo nam je pisatelj podal kos naše domače zgodovine v živi krepki besedi.

Staršem in vzgojiteljem! Navajajo, da bodo hodili pogosto k sv. obhajilu! Spisal O. Julij Lintelo. Cena 25 vin., 20 izvodov in več po 20 vin. — Obe knjižici govorita krepko, naravno, nepretirano in prepričevalno o potrebi

pogostega svetega obhajila za mladino. Razširjajte ti dve knjižici, da se pokažejo blagodejni uspehi velike odredbe svetega Očeta o pogosten svetem obhajilu.

Berila ali listi in evangelij za nedelje, praznike in imenitnejše godove cerkvenega leta v novi oficijelni izdaji z novim besedilom bodo v kratkem izšli v zalogi Katoliške Bukvarne. — Na razpolago bota dve izdaji, ki se bota razločevali samo po papirju in vezavi. Najfinejša izdaja bo tiskana na izredno fin in trpežen papir in se bo dobila vezana v prav fin šagrin z zlato obrezo; cena okoli 8 K. Ta izdaja je namenjena v prvi vrsti za župne cerkve, kjer se taka knjiga veliko rabi in veliko trpi. — Tudi druga izdaja, ki je namenjena za podružnice in zasebne kupce, bo fino in trpežno opremljena, cena za v platno vezan izvod okoli 4 K 50 h, v umetno vezan izvod okoli 5 K 60 h, z zlato obrezo 6 K 50 h.

Za mesec avgust priporočamo cerkvni zborom sledeče skladbe:

Gerbič Fr. Slava Nebeške Kraljice, 20 Marijinih pesmi za mešani zbor. P. 3 K, glasovi po 60 vin.

Sattner p. Hugolin. Smarnice; 18 Marijinih pesmi za mešani zbor. P. 3 K, glasovi po 50 vin.

Foerster Ant. 12 Marijinih pesmi za mešani zbor. P. 1 K 80 vin., glasovi po 40 vin.

Premrl St. Praeludija org., 100 orgelskih preludijev 3 K 80 vin.

Foerster Anton. Praeludium et postludium super hymnum austriacum pro organo. P. 60 vin.

Grum Ant. 10 pesmi k blagoslovu za mešani zbor. P. 1 K.

Foerster Ant. Te Deum za mešani zbor ali enoglasno z orglami po motivih Haydnove zahvalnice. P. 50 vin.

Premrl St. 12 Marijinih pesmi za mešani zbor. P. 1 K 80 vin., glasovi po 40 vin.

2382

Društvo tiskarjev na Kranjskem naznana, da je preminul njegov član gospod

Viktor Starin
črkostavec

danes ponosi po dolgi mučni bolezni.

Pogreb bo v četrtek, 1. avgusta ob 3. uri popoldne iz deželne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi mu blag spomin!

V Ljubljani, 30. julija 1912.

ZEMLJEVID K VSTAJI V ALBANIJI.

Uvažujte! Ponovno prosimo vse podružnice »Slovenske Straže« in vse somišljenike, naj skrbe v svojih krajih, da se povsod razširijo naše vžigalice v korist obmejnem Slovencem. Rabite povsod naše vžigalice. Opominjajte znance na rabe naših vžigalic, odločno zahtevajte od trgovcev, naj jih naročajo pri trdki Menardi v Ljubljani. Če bi vsak somišljenik v tem oziru kaj storil, bi bil dobitek iz vžigalic velik.

I. društvo hišn. posestnikov v Ljubljani

pozivlje hišne posestnike, da

prazna stanovanja

pravočasno v društveni pisarni (Gosposka ulica št. 20, od 6. do 7. ure zvečer) načnani.

2383

Tukaj se dobe vse za hišne posestnike potrebne tiskovine.

Krepkega dečka

iz poštene hiše sprejme v pouk

I. Wiegele, kovač, Perava, pošta

Beljak, Koroško.

2352

P. n. gg. sodavičarjem

priporoča svoje prvovrstne

sadne aromate in izvlečke

— brez dodatkov kemičnih ali sintetičnih primesi — za izdelovanje izbornih šumečih limonad, kakor: **Peneči jagodovec, Jabolčni biser, kristalna citronada, malinovka itd.**

Pri naročilih najfinejše kakovosti naj se navede varstvena znamka „Zlatocvet“.

Z odličnim spoštovanjem

Potnik Srečko,

destilacija rastlinskih in sadnih arom ter ekstraktov itd.

2360 1

Ljubljana, Slomškova ulica št. 27.

Redka prilika!

Zelo dober

pianino

se poceni proda na voglu Sv. Petra ceste, vhod Radeckega cesta.

2384

MOJA STARA

izkušnja me uči, da moram za nego koče rabiti le Stocker-plieri. Izbilo mlado mleko Bergmann & Co., Telin ob Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod.

441

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Predavanje v 24 urah v mm
30. 9. zveč.	733,8	19,7	sl. szab.	oblačno		
31. 7. zjutri.	735,2	16,9	sl. jug	del. jasno	25,4	
31. 2. pop.	735,9	23,0	sr. jjvzh.	del. obl.		

Srednja včerajšnja temp. 20,2°, norm. 19,8°.

Ženitna ponudba!

24 letna, trgovsko izobražena gospodična z nekaj premoženjem, se želi seznaniti z gospodom trgovcem ali dobro situiranim uradnikom. — Pisma s sliko se prosi pod naslovom: »La France 24« poštno ležeče, Ljubljana (glavna pošta). Tajnost zajamčena.

Na anonimna pisma se ne ozira.

Tužnim srcem javljamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem ter znancem, da je naša preljubljena mati, starša mati, gospa

Marija Seunig

zasebnica

danes dne 31. julija ob 4. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče v 86. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage nepozabne ranke bode v petek dne 2. avgusta ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Marijin trg št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadužnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Predrago ranko priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, dne 31. julija 1912.

Žalujoči ostali.

Venci se hvaležno odklanjajo.

1. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Izumirajoča Francija.

Na Francoskem je iznova zavladal strah, ali ne zaradi porazov v Maroku, marveč zaradi porazov, na katerih trpi francoska dežela v svoji notranjosti. Francoski narod izvršuje samoumor na svojem lastnem telesu. Število francoskega prebivalstva naravnost pojava, kakor je statistika lansko leto pokazala. To pojemanje Francozov je sicer že nekaj navadnega, ali zadnja leta je posebno veliko. Leta 1910 se je rodilo na Francoskem 774.358 ljudi, umrlo pa jih je 703.777. Bil je torej še naraščaj za 70.581 ali leta 1909 je štel ta naraščaj samo 13.424 duš. Lani se je nato porodov 742.114, umrlo pa je 776.983 ljudi, torej je padlo število francoskega prebivalstva za celih 34 tisoč 869 duš! Francoska ima danes čez 39 in četrt mil. prebivalcev, pred 20 leti pa jih je imela 38 in petino, pred 10. leti pa jih je imela 38.9 milijona. Torej raste francoski narod tako, kako počasi, še za en milijon v 20. letih ne, dočim imajo Nemci, ki so Francozom grozen naroden, političen, gospodarski in kulturni tekmeč, v enem letu tak prirasteck kakor Francozi od 1890 do 1910 leta, torej v dvajsetih letih!

Glede na površino sta si obe deželi skoro enako veliki. Francoska meri 536.464 štirjaških kilometrov, Nemčija pa 540.778 štirjaških kilometrov. — Leta 1820 do 1840 sta imeli obe deželi do malega enako število prebivalstva (okoli 30 milijonov), ali bila je Francoska nad Nemčijo (imela je namreč še Alzacio in Lotaringijo). In še do leta 1870. ni bil med obema sosedoma kaj znaten razloček, ali že leta 1880. se je lahko reklo, da Francoska za Nemčijo tako zaostaja. Leta 1850. je štela Francija 35 milijonov prebivalcev, Nemčija pa (obe deželi v svojih današnjih mejah) 35.4 milijona prebivalcev, l. 1860 Francoska blizu 36, Nemčka pa 37.7 milijona, leta 1871 Francija 36.1, Nemčija pa 41.1 milijona, leta 1880 je štela Francoska 37.4 milijona, Nemčija pa 45.2 milijona, leta 1890 Francoska 38.1, Nemčev pa je bilo 49.4 milijona, leta 1900 je bilo 38.9 milijona Francozov, Nemčev pa 56.4 milijona, a leta 1910 Francoska 39.27, Nemčija pa 63.93 milijona prebivalcev. Tu je razloček med obema državama že strašljiv. L. 1920 bo štela Nemčija dvakrat toliko prebivalcev, kakor Francija; 82 milijonov proti 41 milijonom, če bo šlo tako naprej. V nobeni evropski državi ne narašča prebivalstvo tako počasi, kakor na Francoskem. V 60. letih, t. j. od leta 1850 do 1910 so se pomnožili Francozje nekaj malega čez 4 milijone. Leta 1850 je štela Avstrija 17.5 mil., a 1910. leta 28.6 milijonov prebivalcev, Ogri so se pomnožili s 13.2 na 20.8 mil., Italija s 24 na 34.3 mil., Anglija s 27.4 na 45 milijonov. Rusija z 62 na 160 milijonov. Španija s 15 na 19.9 milijonov, Združene države v Ameriki pa s 23.2 na 88.5 milijonov duš.

Francija je glede na porode poslednja dežela v Evropi. Navadno gre to na račun francoskega lahkomisljenega življenja, ki je znano že skozi stoletja. Ali če pomislimo, da stoji na enaki stopnji s Francosko ubogim katoliškim Irsko, strogo protestantovsko Švedsko in mešana Švica, kakor tudi Grško, kjer o lahkomisljenem življenju ni govora, pa moramo vzroke tega pojava iskatи drugje. Število porodov na tisoč prebivalcev je v Franciji pol manjši kakor pa na Ruskem, Srbskem, Ogrskem in Rumunskem. To se pa ne kaže samo zadnja leta, ampak že mnogo desetletij. V letih 1861 do 1870, ko je bilo v vseh evropskih državah na 1000 ljudi 37 do 50 porodov, jih je imela Francija samo 26.3 in naslednja leta manj in manj ter leta 1910 je prišlo na 1000 Francozov le 19.6 porodov. Rusija, najrodovitejša dežela glede na porode, je padla v tem času s 50 na 45, a leta 1910 je imela zopet 48 porodov na vsakih 1000 ljudi. Irsko se giblje med 26 do 23 porodi na 1000 prebivalcev, no, zadnji čas je opaziti majhno naraščanje, pa je vendar prva po človeški nerodovitnosti za Francijo. Švedsko je ostalo leta 1910 še na 25.6, Švicarsko na 26.3, Belgija na 24.9, Anglija na 25.6, Škotsko na 26.4, Norveško pa na 26.2.

Malo število porodov pa ni navsezadnje še tako slabo znamenje za naraščaj prebivalstva; ako je tudi umrljivost majhna, je na leto vendar nekaj prirastka. Res da ima Rusija izmed vseh držav na vsakih 1000 ljudi največ porodov, ali kaj, ko jih pa na vsakih 1000 umrje 30 do 40. In tako ima Irska s svojimi 23.5 porodi na 1000 prebivalcev vendarle 6.3 letnega prirastka na vsakih 1000 prebivalcev. Jako majhno umrljivost imajo tudi na Norveškem, Danskem in Nizozemskem.

Pri tem je treba pripomniti, da Francija nikakor ne zaostaja za drugimi deželami glede na poroke, ker je

ravno število porok v Franciji večje, kakor v vseh zapadnih in južnih deželah evropskih. Tudi se francoske žene dobro može in izimši Italijo najprej v vsej Evropi. Ali pri tem je čuden pojav to, da je nenavadno mnogo mrtvorojenih otrok. V tem oziru se merijo s Francijo le Nizozemska, Belgija in pa Švica, a na vsem svetu jo le Japonska prekaša. Povedati pa moramo, da so ti mrtvorojeni otroci večjidel deca nezakonskih mater. V Franciji je pri 39 milijonih prebivalcev 7½ milijonov dečkov, v Nemčiji pa pri 64 milijonih dečkov 5 milijonov.

Vzrok francoske nerodovitnosti je treba iskati vsekako tudi v gospodarskih in socialnih razmerah. Bolj je neplodnost razširjena po kmetih, kakor po mestih. Skoraj polovica poljedelcev ima od 1 do 10 ha sveta. V Franciji tvoji zdatno kmetijo že 1 ali 2 ha, na Nemčem 5, pri nas pa 5 do 8 ha. In lastniki onih majhnih kmečkih posestev so izključno poljedelci, pri nas pa nikoli, ampak se morajo preživljati kakor težaki ali rokodelci. Tudi ne skrbi naš mali kmet tako vestno kakor francoski, da se ohrani celotno posestvo. Od 87 departementov francoskih jih samo 23 v resnici prispeva k razmnoževanju prebivalstva, a tu so všeti meščanski in obrtniški departimenti. Da se pa v teh 23 okrajih množi prebivalstvo edinole po odtoku iz ostalih departementov, je pač jasno. V letih 1906 do 1911 so pridobila mesta, imajoča nad 30.000 duš, 475.442 duš, a ker je v vsej Franciji narastlo prebivalstvo samo za 349.242 duš, kaže to, da so pokrajine izgubile 136.200 duš. Tudi mala, pokrajinska mesta pridobivajo prebivalstvo iz svojih okolic. Torej tišči ljudstvo na Francoskem mnogo bolj v mesta, kakor pa pri nas ali pa v Nemčih. Ti mestni priseljenci so pa večjidel bivši mali posestniki z dežele. Na ta način ginejo mala posestva v Franciji, pri nas pa narašča njih število. V zadnjem desetletju je izginilo takih malih posestev blizu 300.000 (četrtina vseh!).

Z ene strani je pa vendarle opaziti, da se francoski odnosajo rajši boljšajo nego slabšajo; boljšajo se ravno s polagoma se dvigajočo obrtjo. Francija je dozdaj napol poljedelska in vaška, napol pa meščanska. Vsled slabega razvoja obrtne (Francoz ni podjeten, ampak nalaga vse v rentah!) je bila nastala stagnacija in brezgibnost na kmetih in po mestih. Ako primerjamo družinske razmere dveh dob, z leta 1886 in z leta 1906, pa vidimo, da je l. 1906 mnogo ugodnejše od leta 1886. Pri večini družin brezdetnih, enodetnih, dvedetnih in celo šestdetnih ostaja prebivalstvo vedno pri istem številu. Sele sedem- in večdetne družine izkušnje istinit naraščaj prebivalstva. Intu je bilo leta 1886 2.073.203, leta 1906 pa le 1.804.710. Družin z enim potomcem ali z dvema je pa bilo več; leta 1886: 2.542.611 in 2 milijona 265.317, leta 1906. pa 2.966.171 in 2.661.978. Torej je bilo družin, ki se same ne obnovijo (enodetnih in brezdetnih) leta 1886: 4.615.814 in leta 1906: 4.770.881. Družin, ki so same sebe le obnovile, je bilo leta 1906. skoro 400.000 več! Zato pa je bilo vseh onih družin, ki so se sploh kaj pomnožile leta 1886: 3.544.190, a leta 1906: 3.882.221. Zakonskih otrok se je rodilo leta 1886: 21 milijonov 811.000, leta 1906. pa 24.773.929. Torej tu se kaže nekaj naraščaja. A da francoski narod vendarle izumira, ima svoj vzrok v tem, da je v Franciji umrljivost ljudi od 20 do 35 leta večja kakor v vsaki drugi državi. Kdor bi hotel torej oteti Francijo izumiranja, bi moral najprej odstraniti vzroke, da bi ljudje najrodovitejše dobre, t. j. od 20 do 35 leta več tako močno ne mrli.

Vendar družinski razmer se prodaja krasno posestvo

v zelo prometnem kraju na Gorenjskem. Isto obstaja iz hiše z gostilno, gospodarskimi poslopji, njiv, travnikov in gozdov. Proda se vse skupaj ali posamezno. Kje pove upravljanje Slovence pod štev. 2278.

Proda se na Vrhniku Stara cesta štev. 106

hiša

s travnikom in nekoliko boršta. — Poizvede istotam ali v Ravnikarjevi ulici št. 15, Ljubljana.

Biser

vseh žitnih kav je

Franckova perl - rž.

Vsek požirek iz skodelice potruje premičte fine kakovosti.

Da se pa doseže dober okus in lepa slastna barva, treba je pridati vsaki žitni kavi malo porcijo

pravega zagrebskega : Franckovega : kavinega pridatka.

Obe vrsti dobiti je v vsaki specerijski 1252 trgovini. III.

Lepo stanovanje

obstoječe iz 5 velikih sob, kopalne sobe in pritiklinami eventuelno tudi hlev za 3 konje, lasten vrt se odda za avgustov termin. Kje, pove uprava lista pod št. 2358. (Znamka za odgovor.) 2358

Drva

mehka in trda (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. Paru Žaga SCAGNETTI za državnim kolodvorom. 1842

Dva stanovanja

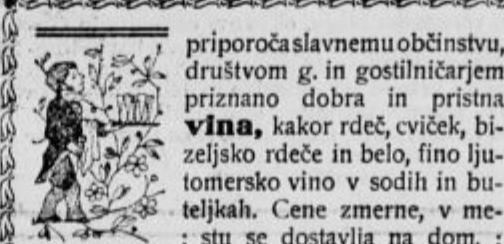
z eno sobo, kuhinjo, drvarnico, kator tudi

kovačnica

pripravna za ključavnica ali pa za skladišče se odda. — Več se izve na Rimski cesti 17. 2336

Josip Božič, trgovina z vinom

Spodnja Slška pri Ljubljani

Hiša

je naprodaj s hlevom, sadnim vrtom, njivami in travnikiti ceste, tričetrt ure od Ljubljane.

Pripravna je za gostilno. Naslov v upravništvu "Slovenca" pod št. 2343. 2343

se proda za 10.500 K, in sicer je treba izplačati takoj le 2.800 K. Natančneje se izve iz prijaznosti na Kongresnem trgu št. 6 spodaj na dvorišču ali v Rožni dolini št. 154, cesta V pri Ljublj. 2341

Udine elevatorje (črpalnike na vrtlu) za vodnjake kakor tudi črpalnike za vodo na ročni in strojni obrat, motorje na veter, topli zrak, plin, petrolej in benzin izdeluje najceneje

I.K. Rudolf e. kr. dvorni začasniki v Pirnu 1408

Nizozemska

zavarovalna družba za življenje

Ravnateljstvo: Dunaj I. Aspernplatz 1.

se priporoča za sklepanje zavarovanj na življenje, rente, doto in vojaško službo pod najugodnejšimi pogoji in najnižjimi premijami.

Stanje zavarovanj koncem leta 1910 ca 375 milijonov.

Rezerve 112 452

Glavno zastopstvo za Štajersko in Kranjsko v Gradcu I, Schmiedgasse 40,

kjer se sprejmo vsak čas strogo reeleni, delavni sotrudniki proti dobrni placi.

Nadzorstvo za Kranjsko: Ljubljana, Hrvatski trg 4.

Zastopstvo le prvovrstnih tovaren in priznano najboljših koles „KINTA“ modeli 1912

Karel Čamernik & Ko.

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12.

Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli.

Mehanična delavnica prvega razreda za vsa v stroko spadajoča dela in popravila.

Garaž za avtomobile. Zaloge pnevmatikov za avtomobile, motorje in kolesa.

Popravila pnevmatikov potom vulkaniziranja.

Bencin in olje za vse vporabje. — Izposojevalnica ko es. — Soja za vožnje z vsemi vozili. — Interesentom smo s strokovnimi pojasnili brezplačno na razpolago.

1144

Pes - prepeličar

bel z rujavimi lisami je na prodaj, nekaj dresiran, prikupljiv in dober čuvaj. Več se izve pri JOŽEPU SAGMEISTER, Zavor št. 16, p. Dolena Hrušica pri Ljubljani. 2340

TEHNIČNI BIRO IN STAVBENO PODJETJE

RESLJEVA CESTA ST. 26 (POLEG PLINARNE), IZDELUJE:

3559

Beton
Zelezobeton
Mostove
Strope
Dvorane
Zazidke turbin

Strokovna
izvršitev
vseh vrst
načrtov
Prevzetje zgradb
Tehnična mnenja

Vodovodi
Električne centrale
Turbine
Mlini
Žage
Opekarne
Moderne apnenice

Obisk strokovnih
inženirjev
na željo

Josip Božič, slikar, Ljubljana (Trnovo), Konjušna ulica št. 1
se vladno priporoča prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu za
preslikanje cerkva v vseh slogih.

Nadale se izvršuje v Ljubljani
slikanje društvenih odrov

in izgotovljene dekoracije se postavljajo na mestu. — Na željo se izvršuje potrebni
načrti že naprej po najnovejši sestavi in najnižji ceni.
2314

Mičenec se sprejme takoj!

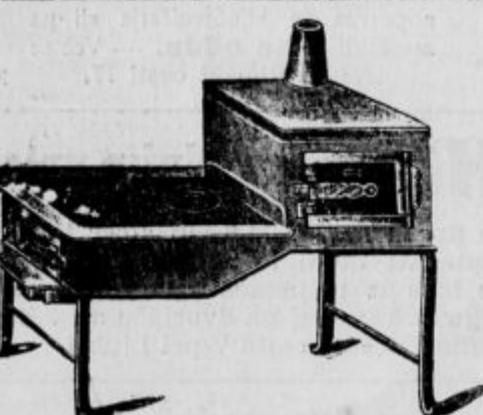
Dunajska življenska in rentna zavarovalnica

Dunaj IX., Maria Theresienstraße št. 5.

Varnostni zaklad K 45,000,000.—
Vsi načini življenjskega zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji:
z garantirano 40% dividendo, zavarovanje za doživetje in smrt z garantirano padajočimi premijami; rentno zavarovanje. — Zavarovanje za dote in vojaško službo brez zdravniške preiskave! Če starši umre, odpade vsako nadaljnje plačevanje premije.

Nadzornik za Kranjsko: 2001 10

Ciril Globočnik v Ljubljani, Elizabetna cesta št. 4.

Najcenejši nakup! Najcenejši nakup!
Trgovina z železnino

ŠTEFAN NAGY, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5, blizu stolne cerkev
priporoča za sezono svojo veliko zalogo
železa, železnega blaga, okovov, cementa in štukaturnega bliga, strešnega papirja s karbolinem, dalje kompletnih štedilnikov, kakor tudi oprave za vrote ter omarice za led. Kuhinjska
oprava, železne postelje, umivalniki, keglji in krogle za kegljanje, žlina in morska trava, kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti po najnižjih cenah,

Domača tvrdka!

Domača tvrdka!

Priporočamo
solidno tvrdko

modni salon

damskih in otroških slamnikov ter športnih čepic
vseh vrst

Marija Götzl Židovska ulica št. 8

— Cene brez konkurence. —

Žalni klobuki vedno v zalogi.

2036

94 K

„EUROPA“

kolesa so najtrpežnejša.

Jamstvo 1 leto!

Cena: 94 K.

Doplacilo za „Torpedo“ s prostim tekom 16 K.

FR. ČUDEN, LJUBLJANA

samo nasproti frančiškanskega samostana.

1716

Solidno zanesljivo. „Singer“ šivalni stroj 56 kron. Jamstvo 5 let.

94 K

IZPELJRAV
vseh poslovnih transakcij. Izdajanje čekov, nakaznic
IN KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. MR. PRIVIL. BANKA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
Akcijski kapital: 50,000,000 kron.
Rezervni zaklad: 22,000,000 kron.
OSREDNJA MENJALNICA:
„MERKUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE št. 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamenica, Češka Ljubljana, Gablonz, N. Grasitz, Inomost,
Krakov, Litomerice, Moravský Žumperk, Mödling, Meran, Novi Jičín,
Písek, Praha, Liberec, Teplice, Šenov, Dunajsko Novomesto, Cítava

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, srečk itd., itd.
Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekti in cenike premij zastoj in franko

Za večje podjetje v Ljubljani se isče
spreten, samostojen

korespondent

zmožen slovenske in nemške stenogra-
fije in strojepisja. Ozira se le na boljšo
moč z daljšo pisarniško prakso. Pred-
nost imajo večji lesne trgovine.

Istotam se sprejme starejša gospod. kot

kontoristinja

z daljšo pisarniško prakso, večja slo-
venskega in nemškega jezika v govoru
in pisavi. — Ponudbe z navedbo refer-
enc naj se pošljejo pod „poštni predal
št. 54“, Ljubljana. 2367

Št. 17.476.

**Staubene
parcele**

na Dunajski cesti v Ljubljani pred
dejavnimi hišami in na Glincah
takoj ob mestni meji na Tržaški
cesti, vse z najlepšo lego so po
izberi za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku JOS.
TRIBUC, na Glincah 32. 2127

Razpis.

Za razširjenje in predelanje vodovoda v Selcah, občina Št. Peter na Krasu
na 5069 K 34 v proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne po-
nudbene obravnavne.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen pro-
računa naj se predlože

do 17. avgusta t. l. ob 12. uri opoldne

podpisemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za jedno kromo, do-
poslati je zapečatene z napisom: „Ponudba za prevzetje razširjenih del pri
vodovodu v Selcah.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne
pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavnih stroškov v gotovini ali
pa v pupilarovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na
višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo po-
nudbeno razpravo.

Proračun in stavni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu v na-
vadnih uradnih urah za znesek 1 K 50 v.

od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 27. julija 1912.

2368

**Elektrotehniška
delniška družba**

prej

1018

**Kolben in dr.
Praga-Vysočany.**

Dinamo stroji, električni motorji. Naprave za električno razsvet-
ljavo in prevajanje električne sile. Električni obrat vseh
vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, električne železnice
in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice
vseh vrst.

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in
hitra popravila vseh električnih strojev od drugih tvrdk. Vse
potrebe za inštaliranje.